

VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAGS TIDSSKRIFT

Nr. 4 1996 Årgang 14 Pris kr. 40,- ISSN: 0802-860

Jevnaker Lutheran Church. Se artikkel s. 290.

Alt i trelast og byggvare

GRAN ALMENNING

Åpningstider: Mand. - fred. 07.00 - 17.00, lørd. 09.00 - 13.00

MAXBO

MAXBO Gran Almenning, 2750 Gran - Tlf. 61 33 00 00

MAXBO - ENESTE BO OG BYGGEVAREKJEDE MED FAST LAVPRIS
Maxbo - Gran Almenning, 2750 Gran

GLASS OG STENTØY

Hadelands største utvalg i
Serviser - Glass - Bestikk - Interiørartikler.
Du finner oss i kjelleretasjen
under Rema 1000 i Gran

JERNVAREAVDELINGEN, MEIERITRÅKKET

Alle typer verktøy og utstyr
for Hobby og Fagmann.
Hadelands billigste maling.

Glass og Stentøy tlf. 61 33 04 31
Jernvareavd. tlf. 61 33 14 64

KJØREERFARING GIR RABATT PÅ BIL- FORSIKRINGEN!

**Ring oss i dag
for nærmere informasjon!**

GJENSIDIGE
Forsikring

Hadeland Gjensidige Brannkasse

tlf. 61 33 23 00

Gjensidige Vestoppland

tlf. 61 37 45 68

Valdres Brannkasse

tlf. 61 36 07 11

KJENN DIN BYGD

LOKALHISTORISK LITTERATUR I GODT UTVALG

TOTN tidsskrift hefte 1 -9	à kr. 80,-
TOTN årbok 1978-90	à kr. 150,-
TOTN årbok 1991	kr. 200,-
TOTN årbok 1992-95	à kr. 170,-
Visjon og Virke	à kr. 250,-
Totens bygdebok bind 1 (to halvbind)	à kr. 200,-
Totens bygdebok bind 2-3	à kr. 200,-
Totens bygdebok bind 4	kr. 350,-
MAGNE OLSTAD: Spellmann langs vegen	kr. 60,-
PÅL GIHLE: Frå gammalt	kr. 100,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Bondelag 1882-1982	kr. 80,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Skogeierlag	kr. 80,-
PÅL GIHLE: Hoff kirke	kr. 50,-
TOTENDIALEKTA: Form - bruk - framtid?	kr. 50,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 1-9	à kr. 40,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 10-18	kr. 60,-
JOHN AA. GJESTRUM: Gards- og slektshistorie	kr. 90,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier I	kr. 130,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier II	kr. 130,-
MJØSA årbok 1982-83	kr. 100,-
MJØSA årbok 1984-86	kr. 130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 5	kr. 120,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 6-7	kr. 130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 8	kr. 170,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG t.o.m. 1987	kr. 25,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1988	kr. 30,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1989-90-91	kr. 35,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1992-95	kr. 40,-
TOTEN ALMENNING	kr. 350,-
ROSSELAND: Skole i den trivelige bygda	kr. 190,-

Og mange flere. Se vårt utvalg.

TOTENS BOKHANDEL

LENA-Tlf. 61 16 05 94

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266, 2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 150,- pr. år
Lagets tidsskrift kommer fire ganger i året.

Siste frist for innlevering av stoff er 1. februar.

ANNONSEPRISER:	I gang	4 ganger
1/2 side	.. kr. 150,-	kr. 500,-
1/1 side	.. kr. 300,-	kr. 1000,-
Bakside	.. kr. 500,-	kr. 1400,-

HOVEDSTYRE ARBEIDSUTVALG

Formann: Ole M. Granum, Camilla Collettsv. 23,
2800 Gjøvik-tlf. 61 17 67 34

Nestformann: Jan Eilert Jaatun, 2857 Skreia -
tlf. 61 16 38 93

Kasserer: Hans M. Næss, 2750 Gran - Tlf. 61 33 04 14

Sekretær: Ingeborg Klundby, 2846 Bøverbru -
tlf. 61 19 50 36

TIDSSKRIFTSTYRE

Jan Eilert Jaatun, styrer, Fredrik Dyhren, Roy Magne Sveen og
Arne Amundgård.

Postgirokonto: 0802 3001005

Bankgirokonto: 2050 11 52065

INNHold

- 245 Svein-Erik Ødegaard:
Lodin-slekta fra Land. Del 10.
- 255 Herman Nettum:
En slektshistorie fra Amerika. Legende og virkelighet.
- 263 Terje Nordraak:
Tollef Møller.
- 269 Reidun Høllen:
Om Peder Pedersen Colding og litt til.
- 271 Avskrift av et skifte på Hadeland i 1795.
- 273 Herman Nettum:
Slekta på Ramstad i Østre Toten.
- 275 Terje Tandsether:
Et skifte på Hobrenna i Ringsaker 1740.
- 285 Utvandrerhistorie under arbeid.
- 288 Totning i Amerika.
- 290 Jevnaker Lutheran Church i USA.
- 291 Fra dok-senteret på Kapp.
- 292 Jon Feiring:
Om garden Steig i Biri 1641-1995.
- 296 Boka om Land, bind III.
- 297 Mona Dalen:
Jakt på forfedre.
- 300 Skifter fra Hadeland, Land og Valdres. Del 8.
- 310 Nye spørsmål.
- 315 Lagsnytt.
- 318 Innholdsregister for 1996.

LODIN-SLEKTA FRA LAND

DEL 10:

MOMENTER I OPPHAVSDISKUSJONEN

AV SVEEN-ERIK ØDEGAARD

Vi avslutter artikkelserien omkring det jeg har kalt "Lodin-slekta" - etterkommerne til Lodin Endresen (Kinn, Torpa?) -med noen avklaringer og nye spørsmål knyttet til opphavet.

Esbjug-godset

I første artikkeldel trakk vi fram en nøkkelkilde -skiftedokumentet satt opp på Fluberg prestegard i Land 18. desember 1527. Dette er utelukkende et skifte av jordegods mellom 4 søsken. Vi gjentar den geografiske fordelingen av navngitte eiendommer: 6 i Land, 4 i Sør-Aurdal i Valdres, 5 i Ål og 1 i Gol i Hallingdal. De 4 Aurdal-eiendommene stammet alle fra farsøsteren, mens Ål-eiendommene kom gjennom mora. Lodin Endresen arvet Aurdal-eiendommene samt den Land-eiendommen som ikke lå innen Nordsinni: Skjellungen.

Men hva er hovedgarden i dette bondegodset? Jo, det uttrykkes omtrent som når et adelsgods skal beskrives ut fra en setegård - nemlig at Endre Endresen arver "Esbjug med luter og lunnende som er ..." Esbjug er hovedgarden. Under denne lå Ulshus, Baggerud, Endrerud og 2 hefselder smør i Nordre Tomle ødegård. Endre arvet dessuten "alle andre små parter". I tillegg til de 16 navngitte eiendommene tilhørte altså en del småparter dette godset, og disse var det naturlig fulgte Endre Endresen. Vi går da ut fra at de delvis lå innen Nordsinni eller ihvertfall ikke så langt unna.

Samlet peker godset entydig mot Esbjug som hovedgarden. Historisk er vi kommet til slutten av en periode der bosetningen lå dramatisk lavere enn den gjorde før 1350. Naboområdet Etnedalen i Valdres var helt folketomt - sjøl om Ivar Aars har hevdet noe annet. Innen Nordsinni har jeg i skrivende stund 57 sikre og sannsynlige navnegarder bosatt før 1350, og av disse var kun 10 bebodd i 1527 innen den sentrale bosetningsrekka. Ulshus, Endrerud og Baggerud under Esbjug lå øde, og det samme gjorde også Skjellungen som Lodin overtok. Esbjug var den eneste bebodde garden innen godset i Land. Heller ikke Esbjug er nevnt i 1528-gjengjerden året etter, men det må komme av at Endre Endresen drev garden - som nabogard - sammen med sin egen hovedgard Tomle nå umiddelbart etter skiftet.

Forholdet Tomle - Esbjug

Vi må holde tunga rett i munnen når det gjelder eiendomsforholdene. Spesielt gjelder dette forholdet mellom Tomle- og Esbjug-gods. Riksarkivar E.A.Thomle demonstrerer liten innsikt i eldre eiendomsforhold, og han har dessuten en del feilslutninger og gale gjetninger når det gjelder slektsforhold i eldre tid i sin mye brukte slektsbok.

Et viktig dokument angående Tomle fra 1441 forteller uttrykkelig at Tomle var "3 gardar". I 1441 gjaldt det å dokumentere hvordan "østre Tomle, som somme kaller søndre Tomle" var havnet under Hamar

bispestol. Kilden belegger også skiftet av retningsangivelser i området, slik vi kjenner det fra at Nordsinni jo konsekvent heter Vestsinni i middelalderen. Man reiser "nordover" til Valdres her i nyere tid - sjøl på den strekningen av vegen langs Etna gjennom Nordsinni som vitterlig går sørvestover. Men tilbake til de tre Tomle-gardene, så får vi også vite at bruket som ble hetende Søndre Tomle var skyldsatt for 6 hefseldebol i 1441. Ovenfor så vi at 2 hefselder i "Nordre Tomle" tilhørte Esbjug-godset, senere omgjort til 1/2 hud. Den andre parten her var like stor - 1/2 hud - og tilhørte også Hamar bispestol ved utgangen av katolsk tid. Det tredje bebodde Tomle-bruket fra før 1350, sannsynligvis et "Midtre" Tomle, var den bebodde garden i 1528. I "Landingen" for 1993 har jeg kommet inn på ei Otyrm-slekt (sjeldent navn) som var knyttet til minst ett av de tre Tomle-brukene i middelalderen.

Endre Endresen fra Esbjug var bosatt på Ommelstad i Torpa 1519-22. I disse åra kjøpte han en part i "Lille" Tøndrum, en part i "Kjøttaker", en part i Jensval og en part i "Sigridrud". Sistnevnte gard møter vi som husmannsplassen "Sigridrud" under Tomle på 1700-tallet, etterhvert utskilt som småbruket "Sirirud" på 1800-tallet.

Innen 1528 har Endre Endresen flyttet til Tomle. Antagelig har dette sammenheng med at han arvet de 5 eiendommene i Nordsinni samt de små partene, bl.a. halvparten i det ene ødebruket av Tomle. Senere følger etterkommere et Tomle-gods der halvparten i nettopp Ommelstad er med på 1600-tallet. Samlet tolker jeg det slik at Endre sannsynligvis har giftet seg til et gods der den bebodde Tomle-garden og Ommelstad inngikk.

Skal vi trekke slektsmessige slutninger ut fra yngre kilder enn 1527, må vi altså ha klart for oss at gjennom Endre Endresen Ommelstad/Tomle får vi en sammenkobling av Tomle- og Esbjug-gods, to mindre bondegodsenheter og to hovedgarder. Vange resultater av dette er sannsynligvis at Tomle og Esbjug senere både har felles sag og felles seter. Setra ligger nemlig innen Torpa, og Tomle har samtidig annen seter som nok var den opprinnelige Tomle-

setra. Videre har disse gardene ei oppgangssag sammen som allerede er forfallen i 1616 - og dermed sikkert etablert langt tilbake på 1500-tallet.

Ved begynnelsen av 1600-tallet er de to godsenehetene med Tomle og Esbjug som hovedgarder splittet igjen. E.A. Thomle spekulerer mye i slektsforbindelser mellom Tomle og blant annet Brone og Tøndrum, basert på Endre-navnet. Men ut fra odelsgodset er det først og fremst på Esbjug at det er lett å argumentere for slektsmessig kontinuitet. Den Ole H. (etter segl) på Esbjug tidlig på 1600-tallet eier foruten sin egen gard blant annet bondegodsparten i Nordre Tomle ødegård. Videre finner vi igjen en sønn Endre på Baggerud og en sønn Harald på Ulshus - også som bondegodseiere. Det er vanskelig å være sikker på utviklingen fra 1527 til 1612-15, men på et eller annet tidspunkt har det skjedd en deling av Endre Endresens Tomle-Esbjug-gods - kanskje i to like store deler. Flere opplysninger om slekts- og eiendomsforholdene etter 1527 vil foreligge i mitt bygdebokarbeid.

Esbjug i middelalderen

Vårt hovedanliggende er her opphavet til Lodin-slekta: altså foreldre og forfedre til Lodin og Endre Endressønner samt Sigrid og Randi Endresdøtre. Men i forbindelse med understrekingen av Esbjug som hovedgard før 1527, var det nødvendig å påpeke den umiddelbare koblingen til Tomle-slekta gjennom Endre Endresen.

Siden Esbjug var et bondegodssete under den ellers ukjente far Endre til barna på 1527-skiftet, er det et rimelig spørsmål å stille om at det ikke da bør foreligge en slektsmessig kontinuitet fra Torger Sigurdsson Esbjug, nevnt i et diplom fra 1401-02. Denne Torger kjøpte 8 laupsbol i garden Søndre Humlekjerr i Bruflat sogn (Etnedalen) samt de tre øyene Vadisøya, Kringløya og Øya. Selger er Svend Kapperud. Det siste er forøvrig verdt å merke seg, idet garden senere ligger øde inntil første registrering av bosetning igjen i 1588. Skjøtet er satt opp på Esbjug, så kjøperen Torger Sigurdsson må ha bodd her.

Skjøtet på Humlekjerr legges fram i en rettsak i 1642 sammen med et makeskiftebrev som er satt opp på Skjøsby i Biri 26. mars 1446. Ivar Aars har forøvrig i den forbindelse en feiltolkning med dertil hørende konsekvenser i sine middelalderdiplomatutgivelser i årboka for Valdres. Det er her ikke snakk om Skjøsby innenfor nåværende Ringsaker, men Skjøsby i nåværende Biri, da middelalderferding som del av Ringsaker. Området kalles "Jaren" her i oversettelsen av 1441-dokumentet, og Jaren-navnet er belagt flere steder om dette området oppe mot Melbytjernet. I 1446 var det Tore Amundsen som overlot sin bror Oluf (Ole) Amundsen sin arv i Skjøsby og "Hølsby" (også nevnt i 1346) på "Jaren" samt Galtestad i Sigstad sogn, alt i Biri, mot at Tore fikk 3 hefseldebøl og 4 ørtugbol i Vinjar i Hogner sogn samt Olufs kone Margrete Torgilsdatters søsterlodd i eiendommene Ingridbøen i Vålhovd sogn i Torpa og hennes arv i Humlekjerr i Bruflat sogn i Valdres. "Hunner" sogn i avskriften = Hogner, og ikke "Lunde" i Torpa som utgiveren av Diplomatariet har fått det til å være. Dette føyer seg inn i rekka av eksempler på at registrene til DN XXI er dårlige.

Forholdet mellom disse to middelalderdokumentene er noe problematiske. Framlagt i en sak om Humlekjerr i 1642 skulle man tro at dette var de to avgjørende eiendomsdokumentene utover regulær arv i århundrene forut. Da blir det allerede et problem at Margrete Torgilsdatter synes å ha arvet eiendommen Humlekjerr etter Torger Sigurdsson. Siden vi ikke har originalene bevart, må vi holde det for mulig at det foreligger en feillesning. Men problemene stopper ikke med det.

Humlekjerr-problemer med bakgrunn i en ætteoppregning tilbake til 1300-tallet innen Nord-Aurdal

Vi så ovenfor på problemet med å knytte sammen de to Humlekjerr-kildene fra 1401-02 og 1446. Verre blir det når vi går til kilden disse er tatt fra. Når Ivar Aars i sin diplomanalyse og Harald Hvattum i sin bygdebok om Etnedal går såvidt grundig inn i Humlekjerr-drøftinger,

er det merkelig at de ikke har sjekket originaldokumentet på Riksarkivet fra 1642.

Dokumentet er ikke fullstendig. Første del er borte, så eventuelle nøkkelopplysninger her går vi glipp av. Likedan har vi ikke bevart selve domsavsigelsen, men av premissene skjønner vi at Oluf Feide i Torpa, reorientert ved sønnen Arne Olufsen Lunde, Etnedal, vinner saken mot staten med domsavsigelse den 29. mars 1642. Fogden hadde bygset bort "tvende plasser", nemlig "Humlekjær og Øyene", men dette ble bevist å være bondeeiendom. Humlekjær lå dessuten ikke i allmenningen, men inntil Arne Lundes bondeeiendom. Som vi ser er fremdeles øyområdene - de store elveengarealene her -beskrevet som egen eiendom, faktisk på linje med ødegården Humlekjær som en "plass".

Men 1642-saken inneholder en unik kilde som ble framført sammen med de to middelalderdokumentene, nemlig "et arvetallsbrev", som også er vektlagt i domspremissene. Det lyder slik, lettere frisert ortografisk:

"1. Simen Gistad uti Aurdal gjeld er den første som kan minnes fulgte og eide Humlekjær.

2. Halvor Gistad, nevnte Simens sønn,

3. Gullik Gistad, nevnte Halvors sønn,

4. Halvor Gistad, som var bemeldte Gulliks sønn,

5. Deretter Eivind Gistad, ommeldte Halvors sønn,

6. Barbra Åvåk, bemeldte Eivinds datter,

7. Håvard Lund, eller Rud, nevnte Barbra Åvåks sønn

(8). Siri Feide, omrørte Oluf Feides hustru, som bemeldte Humlekjær nå følger, er bemeldte Håvard Lunds, eller Ruds, datter, og nevnte ættlegg har alltid fulgt plassen mann etter mann, og fegg etter fegg."

Til dette er å si at etter alderen til de aktuelle på 1600-tallet og generasjonstelling på 30 år, kan Simen Gistad være født ca. 1370. Kronologien i en konkret slektsrekke må sjølsagt betraktes med godt slingringsmonn. Eneste kontrollen vi har er gjengjerden 1528, og da

het oppsitteren på Gistad nettopp Halvor. Dette er da Halvor Gulliksen, som bør være en eldre mann på dette tidspunkt. Når det gjelder Håvard, stedfestes han både til Lund og Rud, og da gjelder vel dette henholdsvis gnr. 96 og gnr. 94 i Nord-Aurdal, mens Åvåk er gnr. 90 og Gistad 13.

I likhet med retten har jeg ingen mistanker til at slektsrekka er feil, sjøl om andre historikere lett plasserer dette som annenrangs kildemateriale fordi det er resultat av muntlig tradisjon. Jeg vurderer slike ætteoppregninger i utgangspunktet som slektshistoriske godbiter. Men jeg har store problemer med at Humlekjerr-eiendommen har fulgt de nevnte personene hele vegen, som det blir hevdet i kilden. Samme part legger jo fram de to 1400-dokumentene, og personnavnene der kan overhodet ikke tilpasses slektsrekka. De eldste leddene - Simen Gistad og sønnen Halvor Simensen - må ha vært representert her på en eller annen måte hvis sammenhengen skulle dokumenteres. Den oppmerksomme leser har vel også registrert at det i 1401-02 er tale om eiendom i "Søndre" Humlekjerr, altså eksisterte også en ødegård "Nordre" Humlekjerr. Humlekjerr-gardene og de store elveengarealene -øyene - utgjør området mellom Lunde og grensa mellom Etnedal og Land. Men i det vi kan lese i 1642-dokumentet er det altså ikke noe samsvar mellom ættetavle og eiendomsdokumenter. Begge deler kan være historisk korrekte, men enten har ikke ættetavla relevans for Humlekjerr-striden, eller så dreier det seg om en sammenblanding på grunn av opprinnelig to forskjellige Humlekjerr-ødegårder.

Humlekjerr-problemer ut fra nok en middelalderkilde

For å gjøre det ekstra vanskelig, har jeg ytterligere en upublisert middelalderkilde om Humlekjerr på lur. I en sak om et engeland under Gjeile på Nordsinni den 25. mai 1734 ble det framlagt og opplest et dokument som var datert "1470 St. Johannesdag", d.v.s. det ble framlagt både originalen, en "vidisse" av en Jon Olsen Åsen samt en kopi. I parentes bemerket gikk betegnelsen vidisse (attestert avskrift) etterhvert ut av bruk. Den aktuelle Åsen-garden i denne sammenheng kan godt være Landåsen, og Jon Olsen Åsen kan ha vært en ellers

ukjent bruker før Oluf Lodinsens tid (Sveinung Åsen er bruker her i 1528).

Dessverre får vi ikke vite mer fra dette 1470-dokumentet enn at det dreide seg om eiendom i "Geile og i Loeng, i Dumsedter, i Ranemoen og i HumleKier og andre Parter". Vi har igjen et lite bondegods i Nordsinni, denne gang med Gjeile som hovedgard. Gjeile-Ødegården kalles senere denne delen av Loeng, mens Domset er en egen ødegård. "Ranemoen" følger fremdeles Gjeile på 1700-tallet, og "Gjeil-Rånemoen" ble sterkt rammet av Storofsen i 1789. Samtidig lå en annen del av Rånemoen opprinnelig under Bårli (sjølstendig gard som gikk inn under Li på slutten av 1700-tallet). Rånemoen dreier seg også om elvenære arealer. Første ledd er mannsnavnet Rane, som ble til Råne, slik Raneby på Toten ble til Råneby - og derfor "forfinet" til Rogneby i nyere tid. En Humlekjerr-eiendom lå altså under Gjeile i 1470.

Alf Gyland begynte sin artikkelserie om "Mikkel Mustad i Vardal og hans etterslekt" i 4/1991. Her står nettopp det godset sentralt som omtales i 1470. Mikkel Mustad eide i 1610 (s. 291) 1 1/2 hud i Gjeile og 1 hud i Domset, og disse eiendommene er viktige i den videre drøftingen. Dessverre mangler vi personnavnene i 1470-dokumentet. Men etter dette kan vi ihvertfall slå fast at også Gjeile-godset var et lite bondegods med sikkert middelalderopphav.

Humlekjerr-eiendommen har forsvunnet fra Gjeile-godset etter 1470. Vi vet ikke om det gjaldt "Nordre" eller "Søndre" Humlekjerr. Jeg har for bygdeboka drøftet de mange øyområder innen Etnedal som Nordsinni-garder enten eide eller ihvertfall brukte, men Gjeile er ikke involvert her i nyere tid etter gode kilder f.o.m. 1650-åra.

Gjeile - Endrerud - Esbjug

Under Gjeile lå altså en Humlekjerr-eiendom i 1470. På samme gard ble det den 7. mai 1486 satt opp et for oss svært viktig skjøte. Eivind Sigurdsson solgte da Endrerud i Hogner sogn på Vestsinni, samt

"Daamark" på Østsinni, til Gulbrand Arnesson. En av de to må ha bodd på Gjeile. I tillegg står det uttrykkelig i Esbjug-skiftet - som vi tok utgangspunkt i - at "all" - d.v.s. hele - Endrerud var en del av arvegodset. Skjøter ble satt opp og spesielt godt tatt vare på når eiendommer skiftet eie fra ei slekt til ei annen. Vi har altså bevart skjøtet på Endrerud i 1486. Neste Endrerud-kilde er skiftet i 1527. Ut fra dette tør jeg slutte at kjøperen Gulbrand Arnesson må tilhøre forfedrene til Lodin Endresen, eventuelt nær slekt til disse. Kronologisk er det bare plass til en "Endre Gulbrandsen" imellom. Mora til Lodin var jo fra Hallingdal. Selgeren Eivind Sigurdsson er helst den som var bosatt på Gjeile i 1486 og kanskje en stamfar for Mustad-slekta. Gulbrand er senere et sentralt Esbjug-navn. Men så vanlig som dette navnet er, kan ikke dette momentet tillegges vekt.

Bratterud i Sør-Aurdal

Bratterud i Sør-Aurdal tilhørte godset som ble skiftet i 1527. Eiendommen hadde fulgt farsøsteren til Endre-barna. Nå var denne rud-garden bruksdelt, ihvertfall fra tidlig etter-reformatorisk tid, og vi finner Nordre Bratterud i Lodin-slektas eie utover 1600-tallet.

Et diplom fra 1542 der Erik Rosenkrantz og medarvinger makeskifter bort Bratterud-gods, kan ikke være en aktuell kilde for oss, og da betyr en omdiskutert lokalisering av denne Bratterud-garden mindre rolle. Derimot selger Ivar Ivarsson 10 laupsbol i Bratterud i Bagn kirkesogn 7. april 1454 til Hallkjell Torgilsson for 13 kyrlag. Videre solgte Håvard Bjørnsson, med samtykke av kona Gudrun Torbjørnsdatter, likedan 10 laupsbol i Bratterud i Bagn sogn til Gunnar Torleifsson 17. mars 1466.

Om dokumentene fra 1454 og 1466 gjelder samme Bratterud-eiendom, eller om den senere delingen er etablert allerede her, vet vi ikke. Men 1466-dokumentet er satt opp på Hogne i Vestsinni (Nordsinni), altså på en av de 10 bebodde senmiddelaldergardene i området der Tomle,

Esbjug og Gjeile også befant seg. Vi kan derfor ha mistanke om at det eksisterer en slektsforbindelse fra Esbjug-slekta i 1527 tilbake til kjøperen Gunnar Torleifsson (Tollefsson) i 1466. Men mer enn dette har vi heller ikke klart å få ut av Bratterud-dokumentene.

Opp summering

I 10. og siste del av denne artikkelserien har vi presentert nye kilder og nye momenter som synes å ha relevans for denne slektskretsen når det gjelder middelalderopphavet. Men vi har mer presentert problemer enn løst problemer. Odelsgodset innen slektskretsen er sjølsagt viktig, men tilsynelatende relevante kilder kan være bomskudd.

Sikkert er det imidlertid at Lodin Endresen på farssida har sitt utgangspunkt i ei Esbjug-slekt rett før 1527, og for Tomle-interesserte er det viktig at broren Endre Endresen ser ut til å ha giftet seg inn på Tomle. Odelsgodset tilsier også forfedre i Valdres på farssida, mens morssida var fra Hallingdal.

Jeg tror dette er en av de ganske mange bondeslekter som ved utgangen av senmiddelalderen, ved minimumsnivået innen folketall og bosetning, hadde fått konsentrert en del eiendommer i sitt eie gjennom giftermål, arv og kjøp. Folkeveksten gjennom resten av 1500-tallet og videre utover 1600-tallet førte etterhvert til full oppsplitting av slike bondegods. Flere av gardene i Nordsinni synes å ha vært sete for bondegods rundt reformasjonstida. Esbjug står sentralt i denne artikkelserien, og mer forbigående har vi også berørt Tomle og Gjeile. Ellers ser det ut til at ytterligere Nordsinni-garder hører med i samme kategori. Det forsterker inntrykket av et geografisk avgrenset miljø med en del sentrale, bebodde bondeidee gardar som ved slutten av middelalderen lå som en slags utpost innen et forøvrig sterkt ødepreget område langs hovedvegen til og fra Valdres og Vestlandet.

En slektshistorie fra Amerika

Legende - og virkelighet

Av Herman Nettum

Som 16-åring - i 1962 - skrev en fjern slektning i Minnesota en tentamensoppgave med tittelen «My Family History». Historien var så godt skrevet at læreren - Miss Grove - ikke trodde hun hadde skrevet den selv! «I can't give you credit for this, even though it is very *good*», har læreren skrevet utenpå oppgaven. Det skal heller ikke jeg ta stilling til, men vil vise hvordan muntlige overleveringer i løpet av bare hundre år har klart å «forgylle» de faktiske forhold ganske radikalt. Her er noen smakebiter fra «My Family History».

Kaptein Larsen fra Danmark

Han var kaptein i den danske hær da den dansk-tyske krig brøt ut. I krigen ble han såret og tatt til fange av tyskerne. Hans norskfødte hustru, Caroline, fikk lov til å pleie ham mens han satt i fangenskap og fikk samtidig anledning til å studere medisin under de tyske leger og fikk status som sykepleier. Hun lærte å lege hardt

sårede soldater uten amputasjon og uten at det gikk koldbrann i sårene.

Da krigen var over, returnerte kaptein Larsen til Danmark og ble mottatt som krigshelt. Sammen med fruen ble de kjørt i åpen vogn gjennom Københavns gater og ble tiljublet av folket som skjenket dem store gaver. Danskekongen gav ham pensjon på livstid og fri universitetsutdannelse til alle barna. Han flyttet så til Christiania der han ble sjef for bibliotekjentesten. Hvert år reiste han til København for å heve sin pensjon, men døde plutselig. Enken og barna reiste da til U S A. I Stillwater gjenopptok hun sin praksis som sykepleier og reddet mange amerikanere fra amputasjon. Hun ble imidlertid tvunget av legene der til å slutte sin praksis fordi hun ikke hadde amerikansk doktorgrad. Hun brukte da tiden på barna og deres utdannelse. En sønn ble kunstmaler, en datter ble musiker og en datter ble gift med 16-åringens oldefar, *Andrew Nettum*. Hans foreldre eide «The Nettum Estate» i Telemark. Andrew reiste som ung mann over til Arnerika og bosatte seg i Stillwater der han snart ble gift med kaptein Larsens yngste datter, Caroline Amalia. De stiftet en stor og lykkelig familie inntil tragedien rammet dem: Andrew Nettum døde og hans eldste sønn som gikk i 4. klasse måtte slutte skolen for å forsørge sine yngre søsken. - Så langt foreløpig fra «My Family History». Nå skal vi se litt på de faktiske forhold.

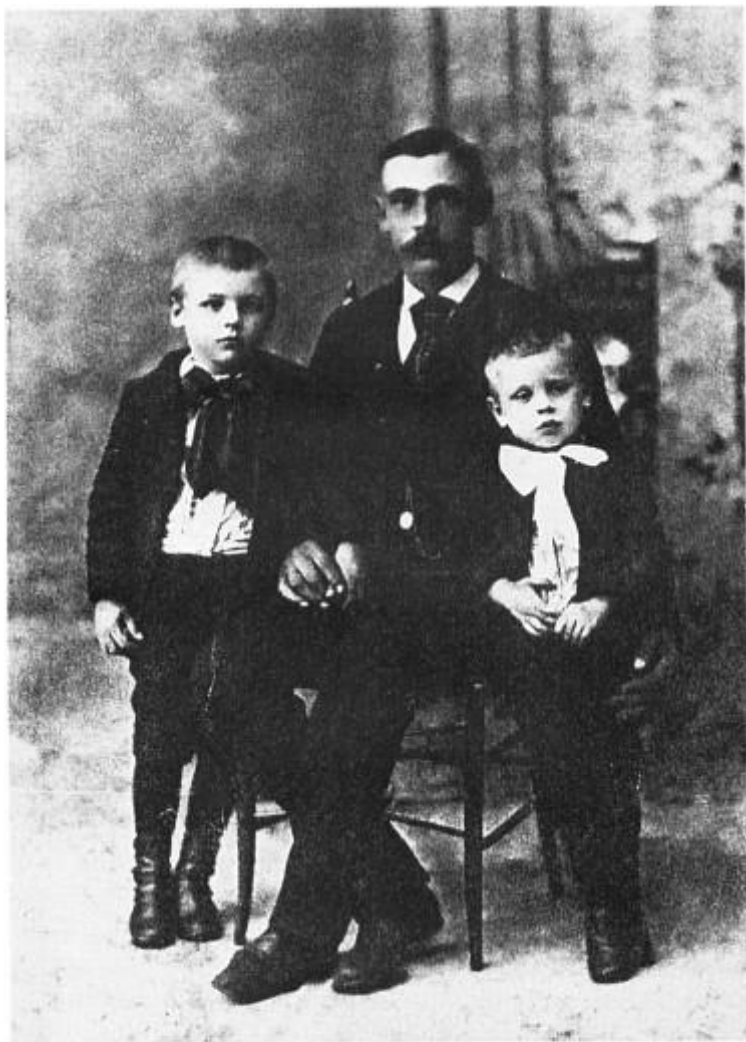
På en henvendelse til Det danske Rigsarkiv i 1982 om den angivelige kaptein Larsen kom følgende svar: Fredrick Wilhelm Larsen født 14. mai 1830, var menig soldat i krigen mot Preussen i 1864. Han ble mobilisert 28.11.1863 og tjenestegjorde i det 1. infanteriregiments 4. kompani. Den 3.2.1864 ble han såret i høyre arm og ben under kampene ved byen Jagel og ble tatt som krigsfange. Han lå 7 måneder på sykehuset i Rendsburg. Etter krigen ble han demobilisert som ikke stridsdyktig og fikk pensjon. I 1876 sendte han søknad om å få minnemedaljen som krigsveteran, noe han også fikk. Rigsarkivet avslutter lakonisk med at de ikke kan bekrefte at han fikk velkomst som krigshelt.

Fredrick Larsen i U.S.A.

Omkring 1880 reiste Fredrick Larsen til U.S.A. for å søke arbeid, han kom til Stillwater der svogeren Nels Johnson Nettum skaffet ham jobb ved det gamle fengslet i North Main Street. Nels' sønn Albert skrev om Fredrick Larsen i sine memoarer. Larsen var en drukkenbolt og en meget usympatisk fyr med dårlig humør. I sine lysere stunder drev han med litt dekormaling. I 1881 kom kona og barna etter til Stillwater og ble møtt av en temmelig bedugget Larsen som ga dem en skikkelig overhøvling. «Ingen særlig behagelig mottakelse,» skriver Albert Nettum. Like etterpå fikk Larsen beskjed om at hvis han ville unngå å miste sin krigspensjon, måtte han straks komme å hente den. Han dro da tilbake til Danmark, og det var det siste man så og hørte til Fredrick Larsen. I adresseboken for Stillwater 1882-73 er kona Caroline oppført som Mrs. C. Larsen, men i neste utgave er hun oppført som enke etter Fredrick W. Larsen. Barna deres var Carl, Otto, Dagmar (senere gm Nels Paulson), Ann (gm William Paulson) og Caroline Amalia som altså ble gm Andrew Nettum.

Andrew (Anders) Nettum

Hans foreldre var langt fra å være godseiere i Telemark. De var husmannsfolk på Nordre Nettum på Bilitt i Østre Toten. To av sønnene, Anders og Ole reiste til Amerika i 1881 og 1882. I 1882-83 er Andrew oppført som leieboer i Union House og var ansatt i Stillwater Gas company der hans søskenbarn; Nels Johnson Nettum var arbeidsleder. Nels var gm Wilhelmine Wilhelmsen, søster til Caroline som var gm Fredrick Larsen. Disse Wilhelmsendøtrene hadde sin farsslekt fra Garsegg i Eidsberg. I 1884 var Andrew Nettum fortsatt i Stillwater og ekteskapet med Caroline Amalia Larsen, senere kalt Amalia eller Molly, ble inngått den 21.10.1885. Deres første barn døde ved fødselen, Harry Oliver ble født i 1887 og William i 1888. Den 30.9.1891 får plutselig Molly en datter med et annet etternavn, Sadie Veline! Det står i

J.M. KUHN STILLWATER
MINN.

Bildet viser Andrew Nettum sammen med sønnene Harry Oliver f. 1887 og William f. 1888. Foto fra ca. 1893.

«My Family History» at Andrew døde da Harry gikk i 4. klasse, det skulle bli ca. 1898, men det stemmer jo ikke. En undersøkelse i rettsbøkene for Stillwater finner vi i sak nr. 4125 for året 1891 en skilsmisdom mellom Molly C. Nettum og Andrew Nettum. Molly hadde ført sak for å få kjent ekteskapet med Andrew ugyldig og fikk rettens medhold for dette. Hun fikk også foreldreretten for de to sønnene. Noen grunn oppgis selvfølgelig ikke i domsslutningen, men jeg skulle gjerne sette hele rettsboken.

Et atelierfoto fra ca. 1893 viser Andrew sammen med sønnene Harry og William. I 1896-97 finner vi Andrew oppført som arbeidsformann i firmaet Ole H. Olson Company. Han hadde samme adresse som sin ekskones søster Dagmar og hennes mann, så det kan tyde på at skilsmisken mellom Andrew og Amalia ikke førte til brudd med hennes nære slekt. I samme adressebok finner vi forøvrig Andrews bror Ole Nettum som da var maskinoperatør ved Stillwater Manufacturing Company. Dette er forøvrig det siste spor vi finner etter Andrew. Ole Nettums datterdatter skriver i sin «Family Cronicle» at «Andrew went to Klondyke and was never heard of», så det er trolig han søkte lykken som gullgraver.

Amalia (Molly) Nettum Veline og hennes barn

I 1896 får Amalia og hennes andre ektemann en datter nummer to, Agnes, og litt senere en sønn, Arnold. Nels J. Veline var kjøpmann og drev firmaet Veline & Russel Grocers and Drygoods. Etter 1899 nevnes han ikke i Minneapolis, men kona nevnes der både i 1900, 1901 og 1902. I 1904 bor hun fortsatt i Minneapolis og da finner vi sønnen Harry Nettum på samme adresse. Han er da medeier i firmaet Kelvie, Stimmeler & Nettum i 409 Plymouth Avenue. I 1905 er Harry oppført som elektriker og bor fortsatt sammen med sin mor. I 1911 finner vi William Nettum som vindusdekoratør hos Hegna Dry Goods Company, 22 år gammel. Samme stilling hadde han i 1913, siste gang han nevnes i Minneapolis.

Så går vi noen få år tilbake og forflytter oss til Red Wing, Minnesota. Der finner vi i 1909-10 Molly oppført som enke etter Nels J. Veline, sammen med sønnen Harry som da var sjefingeniør ved Red Wing Gas L & P Company og William som da var ekspeditør hos Leader Dry Goods Company. Molly drev da et hospits i Red Wing, men denne gang nevnes ikke hennes tre barn fra andre ekteskap. Svaret på dette finner vi delvis i avisen Daily Republican den 24.6.1906.

Kort fortalt var det 7 ungdommer som med lånt båt skulle reise oppover Mississippi til Stillwater. De startet opp tidlig søndag morgen og ved halv ni tiden skulle de koke seg kaffe ombord. Da de skulle fylle sprit på kokeapparatet tok dette fyr og eksploderte. De to Velinejentene som satt bakerst i båten ble så skremt at de hoppet overbord. De kunne ikke svømme og ble tatt av strømmen. Det tok lang tid før de ble funnet og de er derfor begravet med noen dagers mellomrom i Oakwood Cemetary i Red Wing.

I begynnelsen av 1910 flytter Molly Veline fra Red Wing tilbake til Minneapolis. Den 2. januar 1911 fikk hun et hjerteattakk på trikken og døde. I dødsnotatet i avisen står det at Mrs. Amalia Nettum Veline etterlot seg tre sønner, Harry og William Nettum og Arnold Veline. Molly ble gravlagt i Red Wing ved siden av sine to døtre, men hennes andre mann Nels J. Veline ligger ikke der.

William Nettum flyttet til New York i februar 1914 og fikk jobb som vindusdekorator hos R. H. Macy & Co. Han skriver flittig til sitt søskenbarn i Spokane, Gulborg eller «Goldie» Johnson, datter av Ole Nettum, Andrews bror. Han klager fælt i disse brevene og det er vel kanskje ikke så rart. Han skriver bl.a. at han skulle ønske at han hadde hatt sin mor i live, for ingen på denne jord visste hva hun hadde gjennomgått. Han forteller at han studerte stemmebruk hos en tidligere tysk operasanger Baron Bertold. Senere fikk han stilling hos Lord & Taylor's i New York. Han døde i mai 1928, ugift. Den 11. mai står det en nekrolog i avisen Red Wing Daily Eagle der det heter at han hadde en bemerkelsesverdig tenorstemme, at han hadde vært på scenen i over to år og sunget hovedrollen i «Blossom time» og «The student Prince». Han hadde da de siste 14 år bodd i New York.

SLEKTSTAVLE OVER PERSONER I ARTIKKELEN.

NILS JOHANSEN NETTUMSTUEN 1793-1858 gm.

OLINE OLSDATTER KLØVSTADSTUEN 1792-1883

JOHAN NILSEN NETTUM 1820-1912 gm.

GJERTRUD GULLIKSDATTER 1817-1873

NELS JOHNSON NETTUM 1842-1918 gm.

WILHELMINA WILHELSEN 1838-1905

HELGA JOHNSON NETTUM ALBERT JOHNSON

1860-1936 gm.

NETTUM 1870-

OLE H. OLSON

PERNILLE NILSDATTER NETTUM 1824-1896 gm.

OLE JOHANNESEN NETTUM 1825-1903

OLE OLSEN NETTUM 1855-1940 gm.

MARIE AMALIE BRANDT 1844-1929

GULBORG ("GOLDIE") NETTUM

ANDERS (ANDREW) NETTUM 1858- ? gm.

AMALIA ("MOLLY") LARSEN 1867-1911

HARRY OLIVER NETTUM WILLIAM NETTUM, ugift

gm. BERTHA CHRISTINA

GULBRANDSON

Jeg har registrert 1175 etterkommere av Nils og Oline Nettumstuen.

Kilder som ikke er nevnt i artikkelen: Gardshistorie for Nes, Romerike,

bd. II. Utdrag fra adressebøkene for Minneapolis/St. Paul,

Red Wing og Stillwater er skrevet av Betty Rockswold i 1982. Hennes

farmor var Selma Johnson Nettum, søster av Helga og Albert.

Broren Harry derimot ble gm Bertha Gulbrandson. Hennes aner beskrives i «My Family History» på denne måten: Hennes foreldre var født i Norge. Morens foreldre bodde på en stor eiendom, kjent som «Finstad's Estate» som lå langs en innsjø. Faren var bøkker og eide en tønnefabrikk i Christiania. Han hadde en stor stab av tjenere og mange gårdsbestyrere og arbeidere som sto for driften. Dette ga ham anledning til å holde flere store ball for venner og forretningsforbindelser. Datteren fikk undervisning av privatlærere som bestemte hvem som var et passende parti når barna skulle gifte seg, og Berthas mor ble presentert for sin senere ektemann, Anton Stensby, på et slikt ball. Siden han ikke var den eldste sønn, fant de ut at de ikke kunne opprettholde den levestandard de var vant til fra ungdomsårene, så derfor besluttet de å emigrere til Arnerika. De giftet seg i New Orleans og forandret navn til Gulbrandson.

Det Finstadgodset det er snakk om dreier seg om Øvre Finnstad i Nes i Romerike. Denne garden grenser mot vest til elva Vormå som her er blitt forvekslet med en innsjø. Bøkkeren eller tønnefabrikanten var Bertha Gulbrandsons morbror og ikke morfar. Anton Stensby kan være fra Stensby i Ullensaker. Det opplyses også i «My Family History» at det finnes en bok på norsk om «The Finstadgaard Estate», men jeg har ikke sett denne boken.

«TOLLEF MØLLER»

Av Terje Nordraak

Møller Tollef Larsen f. 9/3 1781 d. 23/7 1860 - var født på Haukaas på Toten og ble døpt ved Kolbu kirke bare to dager gammel. Hans foreldre var Lars Olsen Haukaas og hustru Dorthe Olsdatter (Pedersdatter?), som hadde giftet seg 17/6 1774. Tollef hadde ni søsken, men ikke alle fikk vokse opp. Familien bodde først noen år på Haukaas, siden på Røse (Røise), men under folketellinga i 1801 bodde de på Rensvolden (Reinsvoll) og faren er da gardbruker der. Tollef var i 1801 tjener på Rødfossen (Raufoss). Tollef begynte antagelig nokså tidlig som møller og allerede i året 1800 blir han i kirkeboka for Land kalt «Tollef Møller» da han fikk ei såkalt «uægte» datter med Marit Andersdatter Granums-eie fra Fluberg? Så han har muligens allerede da vært en del i Land. Dattera fikk navnet **Marte Tollefsdatter** og hun og mora bodde under folketellinga året etter (1801) på en plass under Raaum i Fluberg. De betegnes som «almisselemmer».

Den 14/1 1805 ble Tollef (navnet er også skrevet Tollev) gift på Toten med Kirstina (Kjerstine) Pedersdatter Groset f. på Bjertnæs (Toten) 1/3 1785 d 12/10 1839. Hennes foreldre var Peder Amundsen, som ble gravlagt 13/1 1799 - 46 år og hustru Mari Fredriksdatter f. lille Bjørnstad 1755, - som hadde giftet seg 28/12 1778. Kirstina hadde også mange søsken, ihvertfall 10, og

familien ble i 1778 nevnt til Fauchal,. 1779 ble de nevnt til lille Bjørnstad, mens de i 1780 og 1781 holdt til på Berg. Fra 1784 til 1799 ble de nevnt til Bjertnes (alle stedene ligger på Toten). Kirstina og Tollef bodde på Rødfossen (Raufoss) i 1805, mens de i 1807 ble nevnt til Rødfosstuen. Siden har de flyttet til Land og i 1811 gjenfinnes de i Scheskroken. Her oppholdt de seg nok i noen år, før de etter 1821 kom til den gamle håndverksplassen Hammersborg under nordre Granum i Søndre Land. Her virket Tollef som møller og husmann og ble høyst sannsynlig av bygdefolk kalt «**Tølløv Mjørner**» (dialektform av «Tollef Møller»), Ekteparet i Hammersborg hadde følgende barn:

A) Dorthé Tollefsdatter Aalterud dp. 20/1 1805 d. 31/7 1893. Hun var født på Rødfossen (Raufoss) og ble 10/7 1833 gift med Elling Nielsen Granums-eie, f. 1804 d 2/4 1844. De ble husmannsfolk på plassen Aalterud i nordre Østbygda, som på den tiden tilhørte Granum. Hun kom til sist til sønnen Nikolai i Gullikhaugen (se siden). Dorthé og Elling hadde 4 barn:

1) Torger Ellingsen Hagen (Øverhagen) f. 2/9 1834. Han ble 21/11 1858 gift med Johanne Martea Johannesdatter f. Amsrud-eie 17/3 1834. De var først husmannsfolk i Øverhagen under Hvalby, men utvandret i 1867 til Arnerika, hvor de slo seg ned i Westby i Wisconsin. De drev med farming og hadde 4 sønner (se: «Boka om Land», bind IV side 206)

2) Mikal Ellingsen Jenserud f. 25/5 1838 bg . 14/8 1915. Han ble 15/5 1863 gift med Mari Endresdatter Jenserud fra Nordraakseie, f. 1/4 1837 bg.. 20/2 1929. De overtok som husmannsfolk i Jenserud etter hennes foreldre. (Tippoldeforeldre av undertegnede). (Se også vårt tidsskrift nr. 3, 1990, side 209).

3) Kjerstine Ellingsdatter Wassenden f. 22/9 1840 d. 16/12 1889. Hun ble 12/11 1863 gift med Johan Olsen Hoff's-eie f. på Hvalbyhaugen 23/5 1836? De var først husmannsfolk i Bergum

under søndre Hov, men flyttet siden til Wassenden (Trevassenden) under Fall. Etter hennes død utvandret Johan i 1890 til Arnerika med fire sønner Han drev med farming i Humboldt County i Iowa. (Se «Boka om Land», bind IV, side 244 og 249).

4) Nikolai Ellingsen f. 25/9 1842 d. 20/7 1943. Han ble 17/11 1862 gift med Marthe Olsdatter Madsstuen fra Nordraaks-eie, f. 10/3 1842 d 8/1 1906. De bodde først i Bråten under Nordraak, men flyttet nokså snart til Øverhagen da broren Torger og hans familie utvandret. Senere bodde de i Hvalbyløyken, men flyttet siden til Gullikshagen. Nikolai fikk skjøte på dette bruket i 1882 (utskilt fra søndre Hvalby). Nikolai og Marthe hadde 4 barn sammen. Etter å ha blitt enkemann, giftet Nikolai seg igjen med Karoline Li (1875-1947) og ble far for siste gang i 70 års alder.

B) Peder (11 dp 22/2 1807 d. 4/1 1817 (f. i Rødfosstuen).

C) Andreas Tollefsen Hammerborg f. 19/5 1811. Han gikk i farens fotspor og ble møller. I 1839 fikk han festeseddel (husmannskontrakt) på Hammersborg og overtok etter faren. I 1845 kjøpte Andreas et kvernfall i Fallselva av Hans Olsen Ringstad for 40 spesiedaler. Her bygde han nok «Holmens møllebruk» og i 1854 solgte han dette til brennevinskontrollør Ole Eid for 400 spd. Den 10/7 1833 giftet Andreas seg med Kari Johannesdatter Granums-eie (antagelig fra plassen Aalterud) dp. 11/10 1801. Hun var datter av Johannes Johnsen (Johansen?) og hustru Marit Olsdatter. Kari og Andreas fikk 7 barn, og utvandret til Amerika med de fem yngste i 1857:

1) Karen Andreasdatter f. 7/10 1833, (ble i alle fall konfirmert i 1848).

2) Tholine Andreasdatter Oddengen f. 13/7 1835 d. 13/11 1920. Hun ble 29/12 1856 gift med Peter Pedersen Perstuen fra Falls-eie

(siden Oddengen) f. 19/7 1834 d 28/3 1921. De bodde først på Granums-eie (Hammersborg?) siden noen år i Bjørlidalen, før de ryddet plassen Oddengen under Bjørlien. De hadde 10 barn og på sine eldre dager bodde de i Brakarlibakken. (Se også vårt tidsskrift nr. 2 1992, side 103).

3) Johan Andreassen f. 11/8 1837. Han fulgte familien til Amerika i 1857.

4) Anne Martea Andreasdatter f. 5/8 1839, til Amerika i 1857.

5) Andreas Andreassen f. 22/11 1841, til Amerika 1857.

6) Lisa Andreasdatter f. 30/5 1844, til Amerika 1857.

7) Karoline Andreasdatter f. 28/4 1850 til Amerika i 1857.

D) Kristense (Kjerstine) Tollefsdatter Kasperstuen f. 29/3

1814 bg.. 29/10 1904. Hun ble 29/2 1836 gift med Johannes Hansen Fald (nedre) dp. 3. søndag i advent 1797 (kirkeåret 1798) d. 20/4 1867. Han var sønn av Hans Olsen Fald (nedre) (1749-1803) og hustru Mari Hansdatter, som solgte nedre Fall i 1802. Kjerstine og Johannes ble husmannsfolk i Kasperstuen under nedre Fall, men han var også skredder av yrke. De hadde ei datter: **Helene Marthea Johannesdatter Kasperstuen** f. 10/10 1847 bg.. 27/3 1934 Hun var ugift og bodde vel mesteparten av sin tid hjemme i Kasperstuen.

E) Peder (Per) Tollefsen Pedersborg f. 9/3 1817 d. 5/10 1896. Han gikk i likhet med broren Andreas i farens fotspor og ble møller av yrke. Per, som visstnok var utstyrt med store krefter, ble kalt «Pær Mjørner» (Per Møller). Peder ble 22/1 1837 gift med Anne Marie Christiansdatter f. i Skinderud på Østsinniåsen i Nordre

Land ca. 1817 - d. 29/1 1892, datter av Christian Askildsen Skinderud f. Grandgaard (siden Vestrum) og hans første kone Berte Olsdatter. Anne Marie og Per bodde først ei stund på Granums-eie, senere på Falls-eie, men kom omkring 1845 til Lomsdalsroa hvor de trolig ryddet plassen Pedersborg (oppkalt etter ham). De ble husmannsfolk i Nordre Lomsdalen, mens han også virket som møller i Lomsdalsroa. Ekteparet fikk 10 barn:

1) Petrine Pedersdatter f. 13/8 1836. Hun ble 17/8 1855 gift med Johannes Johsen Kompelidalen f. 11/2 1827. De bodde på Kompelien-eie (Dalen?). Ihvertfall fram til 1857, men om deres videre skjebne vites det foreløpig ikke noe. (De kan muligens ha utvandret til Amerika). De fikk to barn på Kompelien-eie.

2) Kristine Pedersdatter f. 4/9 1838.

3) Toline Pedersdatter f. 22/5 1841. Hun ble 3/12 1862 først gift med Magnus Jensen Brodalen fra Gjefle-eie i Nordre Land f. 22/8 1836 d. 14/6 1864. De var bosatt i Brodalen og fikk to barn, men da han druknet i Dokkaelva, ble Toline gift igjen 29/6 1866 med Gulbrand Hansen Fjeldsrud, også fra Gjefle-eie, f. 3/4 1842 d. 24/12 1875. De hadde i alle fall ei datter og en sønn sammen. Toline kom muligens siden til Sollien.

4) Anne Martea Pedersdatter Endrerud f. 7/2 1844. Hun fikk sønnen Petter Bjørnerud (1867-1923) med daværende ungkar Andreas Svendsen (1839-1929) fra Berggarda. (Se ellers årboka «Landingen» 1989 side 104-106). Anne Martea ble 21/6 1871 gift med Hans Endresen Endrerud fra Skude-eie, f. 12/9 1840 d. 6/3 1894. De fikk to sønner sammen.

5) Kristian Pedersen Pedersborg f. 22/6 1846 d. 11/1 1921. Han overtok som husmann i Pedersborg etter faren, men flyttet siden med familien til Østbygda i Søndre Land, hvor han ryddet en plass i Solli sameie. (Her døde faren «Pær Mjørner» i 1896). Kristian ble

15/7 1874 gift med Petrine Hansdatter Engehaugen fra Granums-eie f. 27/1 1852.

6) Peter Pedersen Leretsdalen f. 13/5 1849. Han ble 28/12 1872 gift med Ingeborg Maria Torgersdatter Sørlien fra nedre Skiaker-eie på Østsinni f. 29/7 1850. De bodde først på Skiaker-eie (Sørlien?), siden mange år i Leretsdalen (Leresdalen) under Gjeffe, men kom visstnok siden til nordre Aure under Kolsrud. Ekteparet hadde ihvertfall 7 barn.

7) Severine (Syverine) Pedersdatter Haugerud f. 16/5 1852. Hun ble 17/6 1884 gift med Bernt Olsen Bratlien (siden Haugerud) fra nordre Skiaker-eie på Østsinni f. 1/7 1858. De bodde først mange år i hans barndomshjem Bratlien, men flyttet siden til Haugerud under øvre Skiaker. De hadde 6 barn.

8) Otto Pedersen f. 11/5 1855 d. 26/4 1856.

9) Nille Pedersdatter f. 17/5 1857.

10) Carl Pedersen f. 7/5 1859 d. 16/2 1860.

Da Kirstina Pedersdatter Hammersborg døde i 1839 ble «Tollef møller» gift igjen 29/12 1840 med enka **Anne Hansdatter Øystad-eie** f. ca. 1780-81 d. 17/3 1867 86 år. Hun var under folketellinga i 1865 bosatt på plassen søndre Langvæg (Langvegg) under Hov, og det opplyses at hun er innleid på plassen på fattigkassens bekostning.

(Om aner og slektninger av Elling Nielsen Aalterud, gift med Dorthe Tollefsdatter - se «Vestoppland slekthistorielags tidsskrift nr. 3 1988, side 260-271, «Et par greiner av Gramslekta i Land»).

Om Peder Pedersen Colding og litt til

Av Reidun Høllen, 3530 Røyse

Peder Pedersen Colding var f. ca. 1612 og ble kapellan hos faren 1646/47. Petrus Petri avsa eden 13. november 1648 som «legitime Pastor in Ourdall.» Hr. Peder var i 1692 nevnt som «herredsprest» over Valdres og Hallingdalens prosti.

Ved skiftet etter Peder eide boet i alt 12 huder 11 1/2 skinn 9 løbel 1 pund smør 1 tønne 2 meler kom 24 gråskinn og 2 rixort i flere gårder og gårdparter i Valdres, 4 huder i Rødnes i Land og 13 huder 8 skinn i 22 pantebrev i Aurdals gjeld. Det var bortskyldig gjeld for 1685 og 1686: Kongelige skatter vel 78 rd., presteskatt 24 rd. 4 ort og lønn til Lauritz Gram 42 rd. Dessuten lønn til 4 drenger, 2 piker og skifteskriveren for i alt vel 42 rd; bortskyldig gjeld var totalt vel 189 rd.

De gårder som hr. Peder hadde eid, fikk enken og hans 8 barn, og de solgte igjen eller «byttet» gårdene seg i mellom.

Presteenken ved skiftet 31. mai 1686, den «afterlatte bederfvede hustru Dorthé Knutsdtr» ble senere trolovet med presten Lauritz Nilsen Gram, for 30. juni 1690 skrev hr. Lauritz til

stattholderen (Ulrik Fredrik Gyldenløve) der han søker bevilling om «at samme voris ægteskab maa fuldbyrdes Ved en Christelig Copulation hieme udj Huuset her i Ourdals Prestegaard» med «dend hederlige matrone Dorte Knudsdatter, sl. hr. Peder Pedersen « Brevet er påskrevet bakpå av sekretæren hvor han ber Lauritz betale 3 rd. til «Christiania biugnings hielp førend bevilgningen udleverages».

Dorthe døde i tiden etter 30. juni 1690 men før 16. sept. 1691, for da var Lauritz allerede gift med Anne Marie Hanningmand De opprettet da gjensidig testamente (stadfestet 13. oktober): Om den lengstlevende inngikk nytt ekteskap skal vedkommende betale avdødes arvinger 50 dr. Lauritz døde samme år, 1691 og 10. november fikk Andreas Christensøn Morland sitt kallsbrev i Aurdal. Anne Marie Hanningmand var g 1 g med sogneprest Mads Pedersen Ålborg, g 2 m kapellan Nils Johansen Brink, død 22. januar 1688. Han avla ed som sogneprest i Biri 20. januar 1672.

I 1685 brakk han benet og Anne Marie bekostet vikar for han ved siden av at hun pleiet han med moderlig omsorg. I 1686 inngikk de ektepakt og Nils testamenterte til Anne alt han eide om de ikke fikk barn sammen. Hvis Anne døde før Nils skal han ha 100 dlr. i arv før utlodning av boet. Resten skal deles mellom Nils og Annes arvinger. Søknad om stadfesting dat. Biri 1689 prestegård 21. februar 1688 og kanselliets anbefaling dat. 2. august 1688.

1689 testamenterte Anne til «sin gammel tro tienerinde og opvarterske Maren Mauritzdtr. som i min sørgelige tilstand udi tuende mine sørgelige enchesedder da hun hafver tiendt mig iche som en tientestipige men som en datter een half huud jord udj en slotte ødegaard beliggende i Biri prestegjeld kaldes Klumsteen.»

Anne ble gift 3. gang med Lauritz Nilsen Gram (se ovenfor), og gift 4. gang etter 1702 med nok en prest hr. Henrich Andersen Opdal fra Trondheim d. 1716 (enkemann i 1702) prest i Hole prestegjeld fra 1680 til han døde.

Avskrift av et skifte på **Hadeland i 1795**

Skifte Forretning efter Niels Erichsen Gisleberg Eier i Gran Sogn.
Aar 1795 den 18de Martii, blev effter forhend udstædde Proclama, som er bekiendtgiort af Kirkebakkerne her i Præstegieldet, Skiffte Retten sadt og Administrert paa Tingstædet Gaarden Østen i bemeldte Præstegield, samt betient med de Tvende dertil udnævnte Edsvorne Laugrettesmænd Nemlig Stephen Østen og Jacob Gagnum, for sammestæds at afhandle et Lovligt Arveskiffte effter den paa Pladsen Engelandet under Gaarden Gisleberg i Grans Præstegield forhend boende men nu afdøde mand Niels Erichsen, hvorved hands etterladte midler og Formue naar først Boets Gield er fradraget bliver at deele i mellem hands efterladte Enke Anne Torgersdatter og den Afdødes af hands 2de ægteskaber efterladte Børn som for skifte Retten blev Andgivne at være efterfølgende Nemlig:

1. Sønnen Peder Nielsen myndig og boende paa Lunder Eier her i Præstegieldet, samt af første ægteskab med forhend Afdøde Kone Ingeborg Larsdatter, og her tilstæde.

2. Den anden Søn af Ditto ægteskab Ole Nielsen myndig og Opholder sig i Vinger Sogn.

Af sidste ægteskab med Enken Anne Torgersdatter efterladt

3. Datteren Ingeborg Nielsdatter 17 Aar, til hvis Formynder herved bliver Andordnet Enken Anne Torgerdatters Sødsknebarn Niels Hansen Schirstad.

Da Granberg Loed indlevere det udstædde Proclama som blev læst. Skiffte Forvalteren Indtoeg der effter den under 8de April sidstleden over Boets Løsøre Afholdte Registrerings Forretning, hvilket Løsøre her forbiegaaes da samme i Lodningen, og dets beløb som føres dette Boe til indtægt er den Summa 24 rd - 1 Ort - 12 s. Enken Anne Torgersdatter med Lawærge Amund Gulden, var nærværende. Ligesaa mødte og den ældste Søn Peder Nielsen paa egne og Broder Oles Vegne, og indleverede et fra bemeldte hans Broder hannem tilskrevet Brev af 20de May 1794, saa lydende:

Enken andmeldte end videre at Boet er eiende een Qvie eller Koe som af Laugrettet blev taxeret for den Summa som føres Boet til Indtægt 6 rd. - videre vidste Enken ikke til Intægt at Andsigte, Altsaa bliver da Summa Indtægt 30 rd - 1 ort - 12 s. Gield sagde Enken Anne Torgersdatter at ikke at hæffte paa dette Sterbboe, og da ingen indfant sig, som havde videre ved Skifftet at erindre, blev samme hermed sluttet og til Paafølgende Lodning Optagen.

Dereffter beregnes følgende Skifftes Omkostninger. Stemplet Papiir 1 stk. af første Classe Nummer 1 til $\frac{1}{4}$ rdr. som med Postport bliver 1 Ort 6 s. For Skiffte Brevets Beskrivelse paa 7 Ark er 3 rd. 2 ort. For Proclama at udstæde 1 Ort, Salarium i følge Forordningen af 19de August 1735, 1 Ort 8 s., Fogden for mænds udnævnelse 1 Ort 8 s. Tilsammen som Skiffte Forvalteren modtager 4 rd. 2 ort 22 s.: I følge Forordningen af 13de Januarii 1792 bliver til den Kongelige Cassa at beregne $\frac{1}{3}$ proCento som beløber til 8 s.: Lensmand Granberg tilkommer for Skifftes Bekiendtgjørelse 2 Ort, Lavrettes Manden Stephen Østen tilkommer for sit møde ved dette Skiffte 16 s., Laugrettes manden Jacob Gagnum tilkommer ligeledes for sit møde ved dette Skiffte 16 s. Summa Gield 5 rd 2 Ort 14 s.

Dokumentet er fra skifteprotokoll 1783-1802 for Hadeland, Land og Valdres og avskriften ved Åse Isaksen, Kløverstien 25, 2742 Grua. En viser også til spørgsmål nr. 286 (i hefte 3 for 1996).

Slekta på Ramstad i Østre Toten

Av Herman Nettum

I. Ole Andersen Ramstad (se søndre Fårlund V.3) 1820-1859 gift 1846 med Ingeborg Marie Larsdatter Knai i Hurdal 1825-1900.
Barn:

1. Anders 1847-1927 gm Olea Pedersen, Ringerike, ingen barn.
2. Lars 1849-1916 gm Anna Petrine, 6 sønner.
3. Mads 1852-1928 gm Christiane Andrea Larsen, 8 barn.
4. Anton 1854-1933 gm Annette Helgesen, 2 barn.
5. Ole Jacob 1857-1900, ugift.
6. Jens, se neste.
7. Peder 1862-1954 gm Anna Maria Olava Røgler, 9 barn.
8. Dødfødt pike 1866
9. Bernt 1868-1959 gm Guri Holtan, 3 barn.

II. Jens Olsen Ramstad 1859-1952 gift 1884 med Ingeborg Nilsdatter Hveem (Nistuggu'n) 1860-1954. Barn:

1. Ingrid Margrethe 1883-
2. Maria Aagøtha 1885-1923 hadde med Martin Weflen sønnen
Reidar Ramstad 1904-1969 som ble gm Hildeborg
Faarlund 1906-1992, se Fårlund VII.3), ingen barn.
3. Ole 1888-1965, ugift.
4. Gudrun Natalie, se neste.
5. Anna 1896-1980 gm Albert Lie 1885-1979, 1 sønn. Jens Lie.
6. Nils 1899-1978.

7. Reidar f. og d. 1902.
8. Gunvor 1904- gm Paul Skramstad, Skreia, 3 barn.

III. Gudrun Natalie Ramstad 1890-1969 gift 1915 med Ole Haagaard 1892-1971. Barn:

1. Ingrid Helene, se neste,
2. Oddavar 1925-1971, ugift.

IV. Ingrid Helene Haagaard 1916- gift 1939 med Mads Hveem 1912-1984, hans slekt, se Tandberg. Barn:

1. Mads f. og d. 1940.
2. Gunhild Marie 1941- gm Arvid Nygård, bruker av Ramstad.
3. Even Oddmund 1944-

Handwritten notes in cursive script above the table:
 1. Utvalg slektsbøker...
 2. Washberg: ABC-i slektsgranskning 94.-
 3. Hovdehøgen: Slektsgranskning 129.-
 4. Michaelson: Slekten en innføring 98.-
 5. Dam: Slektsboken 112.-
 6. Slekten-skjema 1-4 pk. a 50 skjema 34.-
 7. Arkiv for Hadeland-vi skaffer de fleste av gamle utgaver.
 8. Bind 4 av Hyldebok for Hadeland er fremdeles å få

1. Utvalg slektsbøker...	
2. Washberg: ABC-i slektsgranskning	94.-
3. Hovdehøgen: Slektsgranskning	129.-
4. Michaelson: Slekten en innføring	98.-
5. Dam: Slektsboken	112.-
6. Slekten-skjema 1-4 pk. a 50 skjema	34.-

Hadeland * Libris
 2750 Grøn
 Tlf. 61 33 00 97 / 61 33 01 22 Fax 61 33 14 74

Brandbu BOKHANDEL
 2760 BRANDBU - TELEFON 61 33 49 70

Et skifte på Hobrenne i Ringsaker 1740

Av Terje Tandsether

Den 7. februar 1740 ble Magnhild Nilsdatter Hobrend begravd ved Ringsaker kirke 75 år gammel, og 26. oktober samme år ble det holdt skifte etter henne. Hun var gift med Gulbrand Larsen, men hadde ingen barn. Dette skiftet er interessant fordi det nevner en del arvinger på Toten og i Vardal. Jeg skal først gjengi skiftet slik det står i protokollen, og deretter komme med en del tilleggsopplysninger.

Skifte på Hoebrenden i Ringsaker 26.10.1740 etter avdøde Magnhild Nilsdatter som i ekteskap med gjenlevende enkemann Gulbrand Larsen ikke hadde barn. Arvingene er hennes søsken:

1. Bror Ole Nilsen Torke, død og i ekteskap med Barbro Engebretsdatter etterlatt fire barn:

- a) . Tore Olsdatter, enke etter avdøde Paul Bjugstadeie.
- b) . Marte Olsdatter, enke etter avdøde Gunder Amundsen Torke i Vardal.
- c) . Gunhild Olsdatter gift med Lars Gulbrandsen Hoebrenden.
- d) . Eli Olsdatter, 40 år og ei tilstede.

2. **Bror Even Nilsen Mjølstad av Vardal**, død og i ekteskap med Anne Olsdatter etterlatt seks barn:

- a) . Mons Evensen Hunnseie i Vardal.
- b) . Ole Evensen Sodstad på Toten.
- c) . Nils Evensen Berger i Fåberg.
- d) . Kari Evensdatter gift med Abraham Nilsen Alfstadeie av Toten.
- e) . Ingeborg Evensdatter gift med Jens Larsen Bjugstadeie av Vardal.
- f) . Marte Evensdatter gift med Ole Monsen Moldstadeie av Vardal.

3. **Bror Tore Nilsen Enger**, død og i ekteskap med Sissel Nilsdatter etterlatt fire barn:

- a) . Nils Toresen, død og i ekteskap med Marte Larsdatter etterlatt en sønn Tore Nilsen 7 år på hvis vegne var tilstede hans stefar Mikkel Krogsrud.
- b) . Ole Toresen Enger.
- c) . Kari Toresdatter gift med Gunder Jonsen Aarsrudeie.
- d) . Ingeborg Toresdatter gift med Ole Pedersen Helgeby.

4. **Søster Marte Nilsdatter**, død og i ekteskap med Ole Pedersen Hellestad etterlatt fem barn:

- a) . Mons Olsen, boende på Kongsberg.
- b) . Marte Olsdatter gift med Syver Eriksen Fjellseie av Toten.
- c) . Gubjør Olsdatter, 48 år og dum.
- d) . Magnhild Olsdatter, 40 år.
- e) . Ingeborg Olsdatter gift med Syver Andersen Ascher av Nes.

5. **Søster Dorte Nilsdatter**, enke etter avdøde Lars Engebretsen Torke av Vardal. Hun overlevde den avdøde kone, men er død siden registreringen den 20. april og etterlater disse barna:

- a) . Engebret Larsen Torke.
- b) . Eli Larsdatter gift med Rasmus Arvesen Gjøvik av Vardal.

- c) . Marte Larsdatter gift med Johannes Andersen Wormnæs av Vardal.
- d) . Magdalene Larsdatter gift med Anders Hansen Gjøvik av Vardal.

Boets brutto var 109 rdl. 1 mark 22 skilling, med fradrag av gjeld 77 rdl. 3 mark 8 skilling ble det igjen 31 rdl. 2 mark 14 skilling å dele. Av dette fikk enkemannen Gulbrand Larsen det halve, så det ble ikke så mye på hver arving.

Gods var 1 hud med bygsel i Hobrenne. Enkemannen la fram et skjøte fra hans søsken av dato 25.1.1708, og skiftebrevet etter hans første kone Eli Nilsdatter datert 13.6.1715.

Gulbrand var sønn av Lars Johansen og Malene Svendsdatter Hobrenne. Det var skifte etter Malene 6.5.1670, og hun etterlot sønnene Gulbrand og Johan. Hennes bror var Torgrim Stensrud. I skiftet etter Eli Nilsdatter Hobrenne 13.6.1715 nevnes følgende barn: Lars (myndig), Johannes 16 år og Mari 14 år. Disse var med Gulbrand Larsen. Dessuten hadde hun en sønn før hun ble gift: Nils Dagfinsen som var myndig og tjente i prestegarden. Far til Nils var Dagfin Anstensen nordre Markeng i Redalen.

Så litt om de personene som er nevnt i skiftet:

1. **Ole Nilsen Torke** f. 1645 bgr. 24.11.1711, 66 år gammel. Han var bruker på øvre Torke i Vardal. Han var gift med Barbro Engebretsdatter, datter av Engebret Larsen Torke f. 1624. Som nevnt i skiftet hadde de fire barn:

a) Tora Olsdatter, gift 25.10.1722 med en Paul Smed. De var seinere husfolk på Bjugstad i Vardal. Det ble holdt likpreken over ei Tora Olsdatter 2.3.1749, men hun var da 80 år, så det er vel en annen person. En datter er kjent:

- 1. Kari dp. 17.10.1723.

b) Marte Olsdatter f. 1681 død 1762. Gift med Gunder Amundsen f. 1685. Det var skifte etter ham på Torke 14.7.1732. De var brukere på Torke og hadde fem barn.

1. Amund dp. 23.2.1716 bgr. 22.8.1790. Gift 30.3.1744 med Kari Amundsdatter f. 1715 død 1773. Bruker på Torke.
2. Ole dp. 6.1.1718 bgr. 6.12.1750.
3. Marte f. 1721. Gift 12.2.1751 med Ole Olsen Negård fra Toten.
4. Jonas dp. 28.6.1722 bgr. 28.7.1748, 24 år? (Ser ut som det står 74 år i kirkeboka).
5. Ingeborg dp. 12.8.1725, levde 1751.

c) Gunhild Olsdatter, gift med Lars Gulbrandsen Hobrenne. Han må være sønn av Gulbrand Larsen i hans første ekteskap med Eli Nilsdatter.

d) . Eli Olsdatter f. 1700, var ugift 1740.

2. **Even Nilsen Mjølstad** f. 1655 bgr. 11.3.1711, var bruker på Mjølstad i Vardal. Han var gift med Anne Olsdatter. I skiftet etter Even sies det at boet er fallitt. Even og Anne hadde disse barna:

a) Mons Evensen, husmann under Hunn 1740, men ikke funnet gift i Vardal.

b) Ole Evensen dp. 25.3.1708, må være identisk med Ole Evensen Sukkestadsletten f 1696 bgr. 7.12.1752. Ole giftet seg på Toten 27.12.1730 med Marte Paulsdatter Sodstad dp. 26.8.1703. De var bosatt på Sodstad på Toten da barna ble født, men seinere på Sukkestad. Barn:

1. Anniken dp. 13.1.1731.
2. Even dp. 6.7.1732.
3. Berte dp. 18.9.1735. Berte Olsdatter Sukkestad ble gift 13.10.1756 med Christian Jensen Balke.
4. Paul dp. 16.2.1738. Paul Olsen Sukkestad ble gift 9.9.1772 med Pernille Jørgensdatter Sukkestad.

5. Ole dp. 13.11.1740 bgr. 27.11.1740.
6. Marte f. 1742 bgr. 8.4.1742, 12 uker.
7. Ole dp. 26.4.1744.

Dessuten en uekte sønn Nils dp. 30.7.1741 med Inger Olsdatter.

c) Nils Evensen f. 1711 bgr. 29.5.1792. Gift i Fåberg 29.9.1734 med Kjersti Rasmusdatter Storberget f. 1710 bgr. 23.8.1788. Nils var husmann i Skrefsrud under Lysgård i Fåberg, eier av nedre Storberget 1751-1754, seinere husmann på Bergebakken under Storberget eller Berge som garden bare ble kalt. Nils hadde seks eller sju barn, alle født i Fåberg.

1. Christen dp. 8.8.1734. Gift 19.11.1761 med Berit Christensdatter Smestad f. 1738. Husmann på Bergebakke under Storberget.
 2. Ole f. 1738. Gift 9.7.1769 med Sissel Syversdatter. Inderster på Storberge 1801.
 3. Jens f. 1743 død 16.3.1807. Gift 6.4.1771 med Marit Halvorsdatter Dalby f. 1750 død 4.1.1813. Husmann under Lysgård.
 4. Even f. 15.4.1747, død etter 1762.
 5. Peder f. 9.7.1749, død etter 1801. Gift 30.10.1777 med Maren Halvorsdatter Sorgendalseie f. 10.9.1758. Husmann under Storberge.
 6. Marte f. 22.9.1752, død etter 1813. Gift 10.2.1776 med Lars Larsen Skårset f. 1746. Husfolk under flere gardar i Fåberg.
 7. Mari f. 4.5.1754 død 31.8.1817. Gift 25.4.1778 med Paul Larsen Roterud f. 14.9.1751, bosatt Roterud og Hageeie i Fåberg.
- Opplysninger om barna til Nils Evensen har jeg fått fra Richard Fauskrud på Lillehammer.

d) Kari Evensdatter. Gift på Toten 7.11.1729 (var da bosatt Alfstadhagen) med Abraham Nilsen Alfstadhagen f. 1677 bgr. 13.10.1751. De var husfolk under Alfstad på Toten og fikk fire barn:

1. Anne (Lisbet ved dåpen) dp. 16.4.1730. Gift første gang 29.9.1756 med Johannes Larsen Solberg fra Båkinndælen dp. 10.4.1737 bgr. 29.10.1761. Gift andre gang 8.7.1763 med Ole Larsen. Husfolk under Båkinn og Elton.
2. Nils dp. 28 12.1732. Gift første gang 2.11.1764 med Marte Christoffersdatter Røstøe f. 1739 bgr. 13.8.1766. Gift andre gang 3.6.1768 med Marte Eriksdatter Hammerstad. Bosatt Alfstad, Dalbakken og Torsrud.
3. Berte dp. 3.7.1735. Ikke funnet gift på Toten.
4. Mari dp. 20.7.1738. gift 29.9.1756 (samme dag som søstera Anne) med Peder Eriksen Steinsli dp. 27.8.1713 bgr. 7.2.1773. De var brukere på Stubberud. Mari var enke og inderst og bosatt på Groset 1801.

e) . Ingeborg Evensdatter. Gift i Vardal 17.2.1732 med Jens Larsen. De bodde på Bjugstad i Vardal 1735, men på en plass under garden 1740. Jeg kjenner en datter:

1. Kari dp. 3.7.1735.

f) Marte Evensdatter. Hun var i følge skiftet i 1740 da gift med Ole Monsen Moldstadeie i Vardal. Nå er det ingen gard i Vardal som heter Molstad, men det er det derimot på Toten. Det er mulig at Molstadeie er feilskrift for Mjølstadeie i skiftet. Jeg har ikke funnet dem igjen hverken på Toten eller i Vardal.

3. Tore Nilsen Enger. Ved skjøte datert 8.11.1727 kjøpte han garden Enger på Nes av Anders Olsen Flagstad og var bruker der. Hvor han bodde før 1727 vet jeg ikke. Det var skifte etter Tore på Enger 24.10.1732. Han var gift med Sissel Nilsdatter og hadde fire barn:

a) Nils Toresen. Han var bosatt på Enger, men døde like før faren (skifte 16.6.1732). Nils var gift med Marte Larsdatter Haugom fra Ringsaker, datter av Lars Jonsen Haugom. Hun ble gift andre gang med Mikkjel Krogsrud på Ringsaker. Nils og Marte hadde en sønn:

1. Tore født høsten 1731.

b) Ole Toresen Enger f. 1712. Han var gift med Kari Jensdatter, og de var brukere på Enger etter Tore Nilsen. Jeg kjenner bare en sønn, men de må ha hatt flere barn for i 1763 solgte de garden til eldste sønn Steffen.

1. Steffen. Han var gift med Anne Olsdatter f. 1729.

c) Kari Toresdatter. Gift med Gunder Jonsen og bosatt Årsrudeie på Ringsaker 1740.

d) Ingeborg Toresdatter. Hun var gift med Ole Pedersen Helgeby på Nes, sønn av Peder Olsen og Berte Olsdatter Helgeby. Om Kari og Ingeborg hadde barn har jeg ikke undersøkt.

4. **Marte Nilsdatter.** Hun var gift med Ole Pedersen Hilstad på Nes som døde før 1707. Denne Ole hadde følgende søsken: Anne Pedersdatter gift med Nils Eriksen Rønnebekk på Nes, Paul Pedersen Øvern, Erik nordre Kiseeie på Nes og Ole Sylju i Stange. Marte og Ole var brukere på Hilstad (Helstad) på Nes og hadde seks barn:

a) Peder Olsen, nevnt i 1707 men døde barnløs.

b) Mons Olsen. Bosatt på Kongsberg 1734-1740 og arbeidet trolig ved Bergverket.

c) Marte Olsdatter f. 1684, bgr. fra Fjellstuen på Toten 17.4.1756. Gift med Syver Eriksen f. 1686. Han døde trolig i legd på Igelsrud, bgr. 15.3.1778. Marte og Syver var husfolk under Fjell på Toten fra 1726. De ble ikke gift på Toten og har vel flyttet hit fra Nes. Ett barn er født i Fjellstuen:

1. Margrete dp 10.11.1726. Ikke gift på Toten.

d) Gubjør Olsdatter f. 1692. I et skifte etter farsøstera Anne Rønnebekk i 1734 er hun kalt Guri f. 1684 og da bosatt på Mjølstad i Vardal. I 1740 sies det at hun er «dum».

e) Magnhild Olsdatter f. 1700. I følge det samme skiftet bodde også hun på Mjølstad og oppgitt født 1696. Disse to ser ut til å ha bodd sammen med yngste søster Ingeborg og hennes mann som også bodde på Mjølstad en stund.

f) Ingeborg Olsdatter. Gift med Syver Andersen østre Aske fra Nes, sønn av Anders Hansen og Marte Håvelsdatter østre Aske. De bodde på Mjølstad i Vardal 1732-1734, men hadde flyttet til Aske før 1740. Ingeborg var enke etter Syver i 1758, og da nevnes to barn:

1. Anders Syversen.
2. Marte Syversdatter.

5. Dorte (Dordi) Nilsdatter. Hun døde mellom april og oktober 1740, men er ikke innført i Vardal kirkebok. Gift med Lars Engebretsen Torke f. 1662, skifte 10.11.1718. Han var sønn av Engebret Larsen Torke f. 1624. Dorte og Lars var brukere på nedre Torke i Vardal og hadde fire barn:

a). Engebret Larsen f. 1694 bgr. 20.11.1772. Han var bruker på Torke etter faren. Engebret var gift to ganger, første gang 27.12.1723 med Berte/Berit Andersdatter Vårnes f. 1702, bgr. 1731. De hadde fire barn:

1. Marte dp. 28.1.1725, gift 12.11.1755 med Jeppe Madsen Kirkeby.
2. Dordi f. 1726, gift 5.11.1752 med Amund Pedersen Bondelien.
3. Kari dp. 20.2.1729, gift 11.11.1753 med Ole Knutsen Eik, bosatt Grime i Land.
4. Lars dp. 10.12.1730, død ung.

Engebret giftet seg andre gang (forlovet 3.10.1734) med Marte Amundsdatter Dal dp. 24.7.1712 bgr. 15.8.1773, og med henne hadde han ni barn:

5. Marte dp. 3.7.1735, død ung.
6. Anne f. 1737, gift 27.11.1768 med Lars Pedersen Skumlien.
7. Berit dp. 27.9.1739, død ung
8. Amund dp. 18.6.1741, gift 11.2.1770 med Marte Pedersdatter Skumlien. Bruker på Torke.
9. Lars dp 23.2.1744, bgr. 28.11.1745.
10. Berit dp. 29.9.1746, gift 11.2.1779 med skoleholder Erik Pedersen Viberg.
11. Lars dp. 31.5.1750, død 1755.
12. Johanne dp. 25.2.1753, gift 25.1.1781 med Christian Hansen Viberg.
- 13 Marte dp. 21.12.1755, gift 28.3.1785 med Hans Olsen Dalborgen.

b) . Eli Larsdatter f. 1688. Gift 25.5.1721 med Rasmus Narvesen f. 1700. Han var kanskje sønn av Narve Rasmussen og Marte Larsdatter Kværnstuen i Vardal som i 1734 hadde sønnen Rasmus Narvesen Dalborgen. Bosatt Gjøvik i Vardal 1724 og 1740, men bruker på Audenstad i Snertingdal 1742-1762. Fire barn er kjent:

1. Marte dp. 10.9.1724.
2. Lars f. 1726, gift med Mari Pedersdatter Kalverud og deretter med enken Kari Nilsdatter Flatlien. Lars var bruker på Audenstad.
3. Dorte, gift med Anders Larsen Ligarden i Snertingdal.
4. Datter gift med Hågen Andersen, bosatt Hvaleby i Land 1757. Ei Ingeborg Andersdatter var gift med Hågen Andersen som døde på Blåvarp på Eina 1772. Rasmus Audenstad kalles da Ingeborgs stefar, så kanskje Ingeborg var Eli sin datter fra tidligere.

c) . **Marte Larsdatter** f. 1687 bgr. 6.6.1783. Gift ca. 1733 med Johannes Andersen Vårnes f. 1700 bgr. 5.7.1776, sønn av Anders

Johannesen og Marte Pedersdatter Vårnes. De var brukere på Vårnes i Vardal. Det var ingen barn i dette ekteskapet.

d). Magdalene (Malene) Larsdatter. Gift ca. 1733 med Anders Hansen Gjøvik i Vardal dp. 16.5.1712, sønn av Hans Knutsen og Kjersti Pedersdatter øvre Gjøvik. Malene og Anders var brukere på øvre Gjøvik i Vardal omkring 1740, men seinere har de trolig flyttet fra garden. Tre barn er døpt i Vardal:

1. Lars dp. 7.11.1734.
2. Ole dp. 11.10.1739.
3. Fredrik dp. 4.10.1744.

Her har vi en søskenflokk på seks: Magnhild, Ole, Even, Tore, Marte og Dorte Nilssønner og -døtre. Av disse bodde Ole, Even og Dorte i Vardal, Magnhild i Ringsaker og Tore og Marte på Nes. Men hvor kom de fra? Ole f. 1645 og Even f. 1655 var så gamle at de må være nevnt i manntallet 1666. Disse fødselsårene er i følge den alderen som er oppgitt ved begravelsen, som ofte var for høy. Jeg har sett gjennom 1666-manntallet for flere bygder i Hedmark og Oppland, og den eneste jeg har funnet som kan være faren er en *Nils Smid* (smed?) som i 1666 var husmann under Hoel på Nes og 40 år gammel. Han hadde da sønnene Ole Nilsen f. 1656 og Even Nilsen f. 1660. Hvis dette er riktig far må sønnen Tore Nilsen Enger (som var yngre enn Even) være født etter 1666. Jeg vil likevel ikke påstå at jeg har funnet den riktige faren, men det er den eneste som passer.

Utvandrerhistorie under arbeid

I anledning av at det i 1996 er 150 år siden de første totninger emigrerte til Amerika har Ole M. Granum, Gjøvik samme med fire andre satt seg som mål å registrere og samle navnene på alle de 9.000 totninger som mellom 1846 og langt innpå vårt århundre dro over havet til et forhåpentligvis nytt og bedre liv. - Dette og mer til kan en lese om i en artikkel i Samhold for 5. mars 1996:

Det var på høsten i 1846 at 16 totninger, to biringer og to snertingdøler pakket det de hadde av jordisk gods og tok seg til Christiania der de gikk ombord i seilskuta «Trikolor», som i tillegg til emigranter fraktet jern mellom Europa og den amerikanske østkysten. Dermed var utvandringen fra distriktet i gang noe som etter hvert skulle tappe Totenbygdene for ca. 9.000 innbyggere, forteller Ole M. Granum som er utvandringsentusiast og har reist mye i den amerikanske midtvesten og besøkt steder med Totentilknytning og snakket med etterkommere etter utvandrede totninger. Selv har han større slekt i USA enn i Norge.

Det gikk imidlertid ikke så bra for lederen for denne første gruppen som dro over i 1846. Mannen het Peder Rolstad og var en dyktig snekker og en begavet og foretaksom kar. Han var enkemann og ble på overfarten forelsket i ei jente. Hans voksne sønner syntes imidlertid ikke noe om forholdet og motsatte seg «den skjønnne Helene» som framtidig stemor. I sin fortvilelse tok

dermed Peder sitt eget liv ved å svelge gift bare en uke etter ankomsten til Amerika, forteller Granum.

Ellers ble ikke de som valgte å utvandre alltid like positivt omtalt i samtidens aviser. I forbindelse med den første utvandrigsgruppen i 1846 skrev Lillehammer Tilskuer om de «dumme og vildfarende totningene.»

«**Emigrasjonsprosjekt for Toten**» har han og kollegaene kalt prosjektet som har som mål å registrere og samle navnene og flest mulig opplysninger om alle som utvandret fra de to Totenkommunene.

- Vi har god hjelp i arkivene på Eiktunet og på Toten økomuseums dokumentasjonssenter på Kapp. Ellers blir det å lete i Riksarkivet, skipspassasjerlister og andre kilder. Det er et møysommelig detektivarbeid, og alt legges inn på data. Uten det hjelpemidlet hadde det vært vanskelig, mener Granum.

Totenlaget i USA er også involvert i prosjektet med å skaffe opplysninger omkring etterkommerne i Amerika. Som mal for prosjektet har man boka «Norge i Texas - Utvandringen til Texas» av Derwood Johnson og Odd Magnar Syversen.

Det arbeid som er gjort av disse to og samlet mellom to permer er et godt eksempel på hvordan registrering kan gjøres og gjøres lesverdig, sier Granum.

Totningene slo seg hovedsakelig ned i midtvest-statene Wisconsin, Minnesota og Nord-Dakota. Mens andre dro til Canada eller videre til Texas i sørvestre USA. Det finnes fortsatt flere Toten-settlements i midtvesten, der «totenske» skikker og språk lever, ihvertfall blant de eldre innbyggerne.

I Nord-Dakota finnes fortsatt et Tordenskiold Township. I Minnesota kan en besøke «Hurakroken» i Henry township, mens man både i Iowa og Wisconsin finner flere totenpregede områder, forteller Granum.

Kirkegårdene på disse stedene forteller sin tydelige historie om flere Totenslekter som i generasjoner har levd og virket her. Så sent som i 1928 dro en gruppe totninger over til Amerika. Det var under den verste nødstiden og Østre Toten kommune tilbød 56

«frivillige» gårdsarbeidere å reise ved at de la ut for reisepenger. Dette var penger kommunen aldri fikk tilbakebetalt, sier Granum.

Det var Granums interesse for slektsgransking omkring sin egen familie, og ikke minst den delen som dro til Amerika, som satte ham på ideen om å gå på dette kjempeprosjektet.. Min oldefar, Ole Evensen, var 76 år gammel da han emigrerte i 1906. Han var en av fem søsken som dro over. Man har ingen finansiell støtte til prosjektet, men gjør det hele ut av personlig interesse. Foruten de fem som driver aktivt med registreringen har man rundt 65 personer som har sagt seg interessert i å trå støttende til om kjernegruppen skulle trenge hjelpe. De håper å få det hele publisert mellom to eller flere permer, men dette overlater de til andre.

- Når vi er ferdige, overlater vi alt materiale til Toten økomuseum, så får de gjøre hva de vil med det. Men det hadde vært morsomt om det ble bøker av det slik at det blir lettere tilgjengelig. Samme materiale vil også bli oversatt til engelsk og oversendt til interesserte institusjoner «over there», sier Granum, som ser inn i framtida og håper forskere om 100 år vil kunne nyttiggjøre seg de innsamlede opplysninger Granum & Co registrerer.

*Denne artikkelen er sakset fra «Samhold» for 5.3.1996
og
var skrevet av journalist Odd Martin Hesjadalen. Vi
håper inderlig at arbeidet må lykkes og at det må komme
. på trykk til glede for svært mange.*

Totning i Amerika

I en gammel bok, «Norske utvandrere og forretningsdrivende i Amerika», utgitt som minne ved hundreåret for den norske innvandring i Statene, finner en omtale av Mauritz C. Indahl, født på gården av samme navn i Vestre Toten 1868. Han har gjort et banebrytende arbeid på settemaskinens område.

18 år gammel gikk han inn ved Horten Tekniske Skole og ble uteksaminert i juni 1890. - Etter å ha vært ansatt ved Nylands verksted i halvannet år, reiste han til Amerika, hvor han var ansatt som tegner og ingeniør hos Wm. Sellers & Co., Philadelphia mellom 1891 og 1898. Han dro tilbake til Norge igjen og var bestyrer av en fabrikk i Hamar i to år. Han reiste påny til Amerika, hvor han igjen ble ansatt hos Wm. Sellers & Co. som konstruktør, en stilling han i 1902 byttet om med konstruktør- og sjefsstilling for tegnekontoret ved The Lanston Monotype Machine Co., Philadelphia.

I året 1895 hadde Sellers fått kontrakt på å bygge 400 Monotype-maskiner. Det var en ny oppfinnelse av Tolbert Lanston som virkeliggjorde en mer enn tyveårig drøm om å skape en mekanisme som var nesten menneskelig, nesten tenkende, som kunne støpe boktrykkerens typer i uendelige sammenstillinger og sette dem sammen til fulle linjer - akkurat slik som boktrykkere har gjort siden Gutenbergs tid, men bare så meget bedre og hurtigere og mindre kostbart enn det noensinne før var gjort. Indahl fikk i oppdrag å regne om den ufullstendige støpemaskinen som Monotype da var, og i prinsippet ble det den maskinen som ble tatt i bruk i tusener av trykkerbedrifter verden over.

I de følgende år ble Indahl fullstendig fengslet av de muligheter Monotypemaskinen hadde som den menneskelige setters rival, han ble konstruktør i Lanston Monotype Machine Company, med det startet hans løpebane, og i mange år arbeidet han på å forbedre og utvikle maskineriet til boktrykkerens gagn. I 1918 ble han selskapets sjefsingeniør. Han skapte en rekke forbedringer og nye enkeltheter for Monotype-maskinen - den siste en kjempe støpemaskin. «Alle denne utvikling, som i så høy grad bidrar til kulturens fremme ved utbredelsen av tanker, moral og religion skyldes Mauritz C. Indahls tålmodighet, planer og skarpsindighet», heter det i boken i omtalen av denne pioneren på settemaskinens område. (Samhold 1.4.1964).

Anetavle for:

1. Ole Anton Mauritz C. Indahl f. 1.9.1868 i Vestre Toten, dro til Philadelphia med båten Montebello fra Kristiania 6.5.1892. Frakt kr. 105 - Han var tekniker, 28 år og f. i Vestre Toten.

Foreldre:

2. Christian Johannesen Indal fra Karsrud 1833-1921.
3. Johanne Hansdtr. f. i Buer 1824.

Besteforeldre:

4. Johannes Christiansen lille Kyset 1800-
5. Oline Johansdtr. Prestesæteren 1797-
6. Hans Olsen Rud fra Buer, 1778-1849
7. Berte Olsdtr. Buer 1788-1841.

Oldeforeldre:

8. Christian Hansen Kyseth fra Sandbakke, 1759-1823
9. Anne Halvorsdtr. Myren 1762-1819
10. Johan Jonsen Igelsrud død 1814 78 år. ?
11. Berte Olsdtr. Presterud død 1813 62 år ?
12. Ole Larsen Rud, VT, 1752-1804
13. Marte Hansdtr. Verslien 1754-1790
14. Ole Jensen Buer 1752-1803
15. Johanne Hågensdtr. Nerseth 1748-1806.

Jevnaker Lutheran Church

Langt ute på den milevide prærien, i Chippewa country ligger Jevnaker Lutheran Church. I år feires det 100 år siden kirken ble bygd av emigranter fra Hadeland.

Den eldste kirken fra 1896 som ble bygd på grunn kjøpt fra Ole J. Nøkleby brant ned til grunnen etter lynnedslag i 1912, men menigheten klarte det utrolige - kirken sto ferdig oppbygd året etter!

Her har hundrevis av hadelendinger fra Norge vært på besøk bare de siste 25 år. Der kan ha vært sangkor på besøk eller folk på familiebesøk som har vært innom kirken på kirkekaffe, brylluper eller jubileer i den fint og praktisk innredde kirkekjelleren.

Jevnaker kirke har vært det vi med et moderne uttrykk kaller en brukskirke som har spilt en stor rolle i det sosiale livet i menigheten.

Jevnaker menighet består av ca. 225 dømte medlemmer, de aller fleste av norsk og hadelandsk opprinnelse. Menigheten betaler lønn til presten og dekker alt vedlikehold av kirken og gir dessuten støtte til misjonsarbeide. Det er ingen statlige tilskudd, så kirken er avhengig av ofring fra den enkelte.

Det er ikke religionsundervisning i amerikanske skoler, derfor er det menighetens ansvar å undervise ungene. Det er derfor søndagsskole en time hver søndagsmorgen i ca. 9 måneder i året, og ungdommen går til konfirmasjonsforberedelse hos presten i to år.

Fram til 1934 var gudstjenesten på norsk. Nå er alle gudstjenester på engelsk, men de aller fleste eldre snakker godt norsk.

Fra dok-senteret på Kapp

Det er jevnt besøk i dok-senteret til Toten økomuseum på Kapp som er åpent tirsdager 12-20, onsdager 9-16 og fredager 12-16. Og de som har sitt virke i senteret holder flittig på med sine oppgaver. Her lages nytt register over alle artiklene som har stått i tidsskriftet, årboka TOTN fra 1949 og til i dag. Videre arbeides det med lydbånd, Totens bygdebok bind V, avskriving av kirkebøker for Østre Toten fra film og fotoarkivet. Nytt av året er at dok-senteret har fått de skjemaene som ble fylt ut og samlet inn i forbindelse med arbeidet med verket Norske gardsbruk for Toten. Når disse linjene leses er nok kopier av alle skjemaene på plass i gardspakkene, dessuten blir det også et eget arkiv der skjemaene ordnes etter matrikelnr.

For kort tid siden kjøpte en inn 1900-folketellinga som tele-folk har skrevet inn på data i to hendige bind. Her er alle personene ordnet på mange måter slik at folketellinga blir lett å bruke.

De siste månedene er en også i gang med å fotografere ut relevant stoff fra lokalaviser for Gjøvik-Toten området mellom 1950 og 1969. Her tar en med dødsannonser, biografier og mangt annet stoff og en stor del av det blir limt inn i slektsarkivet, som dermed får en fm tilvekst.

Alle er velkomne til dok-senteret. Boksamlingen er også omfangsrik, og publikum inviteres til å gjøre seg kjent med denne og det andre som finnes i dok-senteret. Her er også god plass og arbeidsplass for alle som besøker dok-senteret.

Det som brukes mest er nok slektsarkivet eller familierekonstruksjonsarkivet, gardspakkene og slektstavlene etter sokneprest H. H. Neumann, som er nokså fullstendige fram til 1820 og er et imponerende arbeid.

Om garden Steig i Biri 1641-1995

Av Jon Feiring

Birjenta Liv Marit Haakenstad har gitt ut ei bok om garden Steig i Biri og etterslekta til *Gulbrand Asbjørnsen Steig*. Det er fjorten år siden Liv Marit begynte med denne jobben, som hun har utført samtidig med at hun utdannet seg til lærer. Slutteksamen her tok hun i 1993.

De seneste tre år har hun hatt diverse vikariat som lærer, og hun er også timelærer ved Stange Musikkskole. Boka er i alt på 550 sider. Femti sider er gards- og bygdehistorie og resten er slektshistorie og biografi.

Utsikt for fjernsynet

Reiser du nordover forbi Biri sentrum kan du se en gard midt i lia, like under åskammen rett i mot. Den ligger i sørhellinga under en høy haug, godt i ly for nordvest-vinden som kan være hard over Steigshaugen. Utsikta fra garden er storslagen - vidt over Hedemarken. Går du noen meter nordom haugen, er utsikta mot Brøttum og nordover Gudbrandsdalen like unik. Det er her i fra fjernsynet noen ganger har vist bilder fra Mjøslandskapet. Sist nå i sommer under programmet «Showboat på Mjøsa».

Steig

Garden heter Steig, som betyr garden som ligger høgt. Det er bare to gardar til som bærer dette navnet her i landet, nevnt i bestemt form, sagagarden Steig i Fron og Steig i Luster. Steig i Biri er utvilsomt en gammel gard og fra førhistorisk tid. På

åskammen østover mot nabogarden Berg finnes flere gravhauger, og på det store jordet vest for garden der det ble nydyrket i femtiåra, lå eldgamle rydningsrøyser spredt utover til det nådde sammen med oldtidsfeltet på nabogarden Båberg.

En ny plass i historia

I vår en gang var det lagt ei tung pakke i postkassa vår. Det var historia om Steig i Biri. Det var to bind bøker, i alt på 557 sider i A 4 format, solid innbundet. Jeg var spent på dette prosjektet som jeg hadde hørt en del om. Det overgikk langt mine forventninger. Randi Skarset på Steig, 12-13 generasjon på garden skriver slik, i forordet:

«Et stort og omfattende arbeid er samlet mellom disse permene. Det begynte som 4H oppgave for Liv Marit Haakenstad. Hun spurte meg om å få lov til å benytte Steig som sin oppgave. Senere har hun fortsatt å granske. Det har vært krevende. Gamle kilder og nye opplysninger er systematisert, for meg som gardens eier er det interessant stoff.»

Interessant lesestoff må dette være for alle. Gardshistorie, bygdehistorie, utvandrerhistorie, slektshistorie og biografiske opplysninger om 7200 Steigsætlinger over hele verden.

Men først litt om garden

Den første bruker vi hører om het *Mickel Amundsen*. Han ble dømt til livsvarig fengsel for tyveri, men «bortrømte ulovlig» fra fengslet. Nå var det ingen nåde. Han ble dømt til døden og halshugget i 1641.

Nå bygslet *Gulbrand Asbjørnsen* garden, og siden har slekta hans hatt den. Haakenstad skriver at historikere har sagt at Gulbrand måtte være en modig mann som tok over garden etter en som var henrettet. Men fikk Gulbrand avslag for denne «ulempen»? Det ser faktisk slik ut: I matrikkelen for 1647 står hele Steig med to huders skyld, og skulle etter det være halvgard. Men Gulbrand betalte skatt bare for en hud, eller halv skatt. Det var helt vanlig at en gard med tohuders skyld betalte bare en og en halv daler i skatt.

Hadde garden hatt to brukere, to ødegårdsmenn? Lå Mickels bruk ode på grunn av overtrua?

To brukere

Alt i 1666 hadde garden to brukere igjen, far og sønn, Gulbrand f. 1604 og Peder f. 1642 brukte hver sin halvpart. Det var enda en sønn som het Even, f. 1647 og som er nevnt i 1666. Han er antagelig død før 1685. Det året får Peder en sønn som blir kalt Even, etter sin onkel. Denne Even er det som i 1720 tar over Vestre Steig som tilhørte Tjernegodset. Eldstebroren Gulbrand tok over østre garden, der Toten prestebol var eier.

Samme slekt i 400 år

Liv Marit Haakenstad har utvilsomt rett i at Jens Asbjørnsen på Grøterud i Snertingdalen og Gudbrand Asbjørnsen Steig var brødre. Men de kunne være født på Steig. Kanskje var mor deres fra Grøterud? Som det høver seg en forsker holder Haakenstad seg til fakta.

(Jeg tror at Asbjørn kan ha vært leilending (ødegardsmann) på halve Steig (en hud) og Mickel på den andre. Det sannsynliggjør teorien at garden hadde to eiere. Tjernegodset og Toten prestebol «bøgger sitt». Da kan en føre slekta på garden ned i 1500-årene en gang).

Symbolikk

Det er noe symbolsk i at det er en slektsgard som Steig som gjør en slik bragd som å gi ut en så omfattende bok. Det er knapt nok mer enn 15 gardar i hele storkommunen Gjøvik som kan skilte med 350 års slektsrekke. Slår en av til 200 år blir det mange, og halverer en igjen til hundre år er omsetningen av gardar ubetydelig. De siste 50 år er nesten ingen gardar omsatt i storkommunen Gjøvik. (På sin reise i Valdres høsten 1996 uttalte statsministeren «at det er like enkelt å selge en gard som en villa » Det er litt som en ser det).

Skifte fra 1708

I 1708 ble det holdt skifte på Steig som viser at det var velstand på Steiggarden. Det som forundrer er all tømmermanns-snekkerredskapen som finnes her, nok til at Steigskarene må ha vært både tømmermenn og snekkere. Det er ingen tvil om at et 1600-talls framskap og andre ting som er bevart fra garden, er laget på Steig i 1600-årene. Skiftet dokumenterer alderen.

Ei bok å bla i

Helt stil slutt litt om slektslistene. Kanskje vil det for enkelte uøvde ta noen timer å sette seg inn i systemet, men det er verd jobben. Alle registre og nødvendige opplysninger er på plass og er oversiktlige. Om mange av personene er det ganske utførlige biografier. Skulle noen være interessert i sin slektsgren i bøkene, vil det være enkelt å tilføye flere opplysninger og data om nye medlemmer av slektene.

På en måte er dette en bok å dikte videre på. for de som har tilknytning til Steigsslekta og alle de som kommer inn i denne slekts sirkelen etterhvert. Det er ei bok å bla i. Finne navn på mennesker en kjente og finne ut hvor det er blitt av dem. «Ælle har et syskenbån i Steigs-boka».

For sirkelen er så umåtelig mye videre enn denne boka viser. Også vi andre finner kjenninger og slekt. Kanskje vil vi finne etterslekta til fetter Per som vi lekte med i barndommen. Vi slår bare opp på navnet, så finner vi både Per og Kari, barn og barnebarn, og hvor og hva det er blitt av dem. Spennende - jovisst. Om ikke lenge kan vi kanskje finne alle på data. Bare slå navnet på slektsnettet på TV'n og be på besøk.

Det er klart at Liv Marit Haakenstad har hatt mange gode medhjelpere. Det skriver hun da også i forordet. Flere kunne ha vært nevnt blant dem dataeksperten Helge Randers Næss. Men les om ham på side 6, 45 og 207. Randi Skarset på Steig har nok også større del av æren enn hun skriver i forordet.

Boka er kopiert i utmerket trykk hos Arne Kjørstad. Nytt opplag av boka kommer i november 1996. (Trykt i Samhold for 14. september 1996).

BOKA OM LAND. BIND III

GARDSHISTORIE

FOR SØNDRE LAND

Boka om Land, bind **III**, gårdshistorie fra Søndre Land ved Cornelius S. Schilbred ble gitt ut i 1962. Selve utarbeidelsen av boka skjedde i årene 1953/54 mens Søndre Land var delt i to kommuner, Søndre Land og Fluberg. Denne delen dekker dermed bare «Gamle» Søndre Land.

Boken ble trykket i et stort opplag, men bare vel 2/3 av dette ble bundet inn og klargjort for salg. Restopplaget gikk tapt ved oppryddingen etter en konkurs i bokbinderiet.

Boken var meget populær og ble ganske snart utsolgt. Letingen etter de bortkomne bøkene var resultatløs.

I mange år har det vært spurt etter en gjentrykking av denne boken. Slik gjentrykking er en kostbar affære og museet ville sikre seg et minstesalg før trykking ble satt igang. En gang tidligere har Museet gått ut med et slikt tilbud uten at mange nok viste sin interesse for å kjøpe boka. Nå prøver vi igjen, og husk, det er opp til **DEG** å gi et signal om interesse.

Vi trenger rundt 200 interesserte for å trykke opp en faksimile utgave til en akseptabel pris pr. bok. Send melding pr brev eller telefon til:

**Lands
Museum,
Villaveien 45
2870 Dokka**

Jakt på forfedre.»

Slektsgransking er så avgjort det morsomste og mest interessante jeg far drive med, forsikrer Mona Dalen i Røn, i Valdres, veletablert og anerkjent ekspert på området etter inngående selvstudier i over 20 år. Hvis du er heldig og tålmodig, far du rullet opp hele menneskeskjebner og det er virkelig artig. For meg er selve prosessen målet, selv om det naturligvis er lønn for strevet å finne en opplysning du lenge har lett etter, fortsetter hun.

Mona Dalen mener Akilles-hælen for de fleste er å forstå gotisk skrift. Å lære seg det blir omtrent som å lære et fremmed språk. Men har du først tilegnet deg kunnskapen, er det egentlig ikke så vanskelig, sier hun. Fagernes-mannen Bjørn Gunnar Østgård og Mona satte i gang et kurs i slektsgransking i samarbeid med Valdres Historielag vinteren 1996. Interessen var stor og det var få ledige plasser. Det er ikke ønskelig å ha mer enn 12 samtidig på et slikt kurs. Alle krever individuell oppfølging og starter fra hvert sitt ståsted og gransker ulike kilder, sier hun, og legger til at målet med slike kurs først og fremst er å gi innføring i forståelsen og bruken av de mange kildene.

Tidkrevende

Jeg tror de fleste som driver med slektsgransking på egen hånd kvier seg for å gå inn i kilder de ikke forstår, mener Dalen. Det er ikke så vanlig at folk begynner å granske slekta si før etter at de selv har fylt 50 år. Da er de beste (les: levende) kildene som regel borte. Hvor ofte har jeg ikke hørt følgende utsagn: «Jeg angrer så på at jeg ikke skrev ned det bestemor og bestefar fortalte.»

De aller nyttigste kildene er våre egne nære slektninger, fastslår Mona Dalen. Slektsgranskeren fra Røn legger ikke skjul på at virksomheten krever mye tid. Kildene er mange, som for

eksempel kirkebøker, folketellinger, skifteprotokoller, rettsprotokoller, kommunale arkiver og militære ruller.

Det er veldig forskjellig hvor lang tid den enkelte trenger. Men det er i alle fall vanlig å kartlegge flere tusen personer i slekta hvis du holder ut og kommer noen århundrer tilbake, smiler Dalen.

- De fleste steder startet føring av kirkebøker omkring år 1700. Før den tid begrenser kildeomfanget seg derfor en del. Å komme lengre tilbake enn til Svartedauen (1349) vil være en prestasjon av dimensjoner. Det er nok temmelig luftige greier å påstå at du har ført slekta tilbake til Harald Hårfagre. Du bør være fornøyd hvis du kommer så langt som til 1600-tallet, sier Mona Dalen.

- Er det en myte at folk på bygdene er mest opptatt av slektsgransking? - Kanskje, men jeg tror aktiviteten er temmelig jevnt fordelt, uavhengig av bosted, bakgrunn og yrke, mener hun. Det Dalen derimot erkjenner og synes er synd, er at så få starter med slektsgransking i yngre år. Alle kan holde på med dette, for vi har jo alle det samme utgangspunktet, forfedrene, sier hun til slutt.

Ung veteran

Geir Helge Skattebo (26) fra Fagernes representerer unntaket blant slektsgranskerne. Han har tross sin unge alder kommet langt med å kartlegge sin slekt. - Jeg har holdt på siden 1993 og kommet tilbake til en storbonde fra Hallingdal på 1500-tallet. Dit går det en rett linje bakover på farssida, smiler entusiastene.

Geir Helge stammer fra garden Seljordet nær Moane i Øystre Slidre. Oldefaren Nils Jørgensen Skattebo (født rundt 1850) bygde denne garden. Hans søsken utvandret som så mange andre til USA, førstemann med båt fra Bergen til Quebec i 1866. I forbindelse med et studium i lokalhistorie ved distrikthøgskolen i Sogndal har Geir Helge til og med skrevet en oppgave om garden Seljordet.

- Fordi min oldefars søsken reiste til USA, tok jeg opp kontakten med etterkommere av dem for ikke lenge siden. I fjor sommer besøkte jeg dem, og oppholdet var utrolig artig og interessant. Der snakket de rotekte valdresdialekt ennå, smiler han.

Geir Helge Skattebo understreker også første bud for en slektsgransker: Få med mest mulig i din egen familie, for plutselig er kildene, borte, seier han...

Denne artikkelen sto på trykk i Oppland Arbeiderblad for 24. februar 1996 og var skrevet av Morten Stensby. Den var også forsynt med fotografier av slektsgranskerne Anders Bakken fra Fagernes, Norodd Bergene fra Aurdal, Geir Helge Skattebo og Mona Dalen.

**TINGELSTAD
ALMENNING**

TRELAST – BYGGEVARER – SKOGBRUK

2770 Jaren. Tlf.: 61 33 42 00. Fax: 61 33 62 30

Skifter - fra Hadeland, Land og Valdres

1659-1666

Del 8

116

Egedius Torekildsen Raaumb. Land 20.04 1665 (døde i 1664)

x Sigri Johansdtr

Barn:

Torekild Egediusen

Johans

Birgete

Tilstede barnas faderbroder og formynder Siffuer Torekildsen Biørnerud.

Tilgode hos: Siffuer Mellumb i Vardal, Peder Øfrebye, Gulbrand Seual.

Pante og kjøpegods i boet: Pantet av Olluf Engebretsen på nedre Skieager 3 skind odelsgods i en gaard Andbiør i Snertingdallen etter pantebrev av dato 20/12 1653. Et kjøpebrev utgitt av Giertrud Torekildsdtr Nees i Gran, lyder på 3 skind odelsgods Andbiør i Snertingdallen samt 1 1/2 skind i Raaumb i Land, brevet var datert 24/2 1652. Et pantebrev utgitt av etterskrevne søskende Torgier Clemodsen Kolterud, Olle, Harald, Christopher, Knud, Marite, Birgete, Giertrud og Gudbiør Clemodsbarn i Land, brevet

datert 4/3 1654. Et pantebrev utstett av Gudmond Olsen, Gullich Halduorsen og Suend Olsen boende i Faaberg, lyder på 9 skind aarlig landskyld i Raaumb etter brev av 22/12 1634. Ennu berettes utgivelse på kjøpegods i Raaumb som er 1 1/2 skind til Amund Lien som på sin sl. qvinde Guri Torekildsdtr's vegne hadde oppebaaret.

Gjeld: Gunder Olsen Granum, Bent Pedersen sorenskriver.

Odelsgods den sl. mand var eiende: I Raaumb 9 skind m.b.

117

Anders Nielsen Jordstad, Gran 30.09 1665

Barn:

Laurits Andersen Jordstad

Niels Hoele

Hans Skierstad

Anders Jordstad

Gudbiør Bersrud

Kari Melbostad

Anne Liusen

Hva belanger seg odelsgodset, befindes det etter et skiftebrev av dato 6/4 1661 lyder å være tilfalden sl Anders Nielsen Jordstad: Kjøpegods 1 skippund 8 1/2 lisp. i Jordstad.

118

Kirsten Helgesdtr Lindstad, Gran 09.10 1665

Endre Torstensen

Barn:

Joen Arnesen Lindstad

Hellige boende ved Huallebye

Birgete Huser

Rangdi Lyeken i Jevnager

Anne som for 7 år siden er gått ut på fremede bygder med en ektemand som var hennes søskendebarn navnlig Laurits Lunde, viste ikke enten de var døde eller levende.

Gjeld: Christopher Lang i Christiania, landherren sogneprest i Skeen på etterstaaende landskyld 1/2 pund i et slaatengland StyrmandsJORDE liggende i Lunder?bygden, Olle Souff. hr Anders Hammer.

Tilgode hos Peder Mollen, Peder Lunder.

119

Erich Torgiersen Helligager, Gran 11.10 1665

x Kari Andersdtr

Barn:

Torgier Erichsen Morstad

Torsten Huattum

Olle

Morten

Erich

Guroe er død

Kari Siffuersdtr

Tilstede på det umyndige barnets vegne hennes fader Siffuer Houger på hans vegne Laurits Vinderstuen?.

Tilgode hos Siffuer Houger

120

Gurre Erichsdtr Houger, Jevnager 18.10 1665

x Siffuer Engebretsen

Barn:

Karen Siffuersdtr

Tilstede barnets moderbroder og formynder Torgier Morstad.

Gjeld: Det fordres etter et skiftebrev av dato 1/3 1658 hvorefter tilkommer Siffuer Hougens første kuld barn arv nemlig Ragnild og Birette Siffiiersdøttre etter deres sl. moder Aase Alfsdtr. I ligemaade forderes av Borger Berger for nødvenige foraarssagede og paaagtede omkostninger som han i 6 lisp. odelsJORDEGODS i Berger etter skiftebrevet og 6 mends kiennelse har innløst, som tilfom av deres sl. moder var bortpantet til Hans Torekelsen etter

der om et pantebrevs formelding datert 4/7 1658. Karen Helligager fordrer med sine barn Torgier, Torsten, Olle, Morten og Erich etter et skiftebrev datert 11/10 1665 det den sl. qvinde har bekommet i mot sine andre søskende.

Tilgode hos: Suend Trunsen? i Lier, Peder Østensen Lunder i Aallen, Biørn Regstad i Gran.

121

Guri Børgersdtr Berger, Jevnager 20.10 1665 (i live)

(x Olle Toestensen)

Barn:

Borger Olsen (hennes sønn som er inngift? på Berger)

+ ?

Pantegods den sl. mand med sin igjenlevende gamle qvinde tilforn har innpantet, i Huall på Ringerige 1 sold kom aarlig landskyld u.b.

Odelsgoods som den gamle qvinde har arvet og eier: I gaarden Berger 10 lisp.m.b., i Skougstad nørre ødegaard 4 settinger kom u.b., i Lyeken på Ringerige 1 sold kom u.b.

122

Siffuer Jørsen Hoff; Gran 23.10 1665

og Ragnild Torgudsdr

som bodde og døde på Hoff etter de i langsomlig tid hadde ligget i querleie hos Olle Andersen Hoff.

Barn:

Olle Siffuersen

Lussie

Olle Andersen har oppebaaret i odelsløsen pa. 3 fj. jordegods ligger i en gaard Toers viggem på Toten

Gjeld: Olle Andersen Hoff,

123

Christen Danielsen Lunder, Land 08.03 1666

x Ingebore Lauritsdtr

Barn 1. ekt.:

Daniell Christensen

Christen

Niels

Peder

Gjeld: Anders Hansen Gieblen på Torsten Settums vegne fordrer etter et skiftebrev av dato Settum 11/10 1644, melder sl Christen Lunder at være skyldig til sl. Olle Erichsen Settum penger. Hvilke gjeld av arvingene ble benektet, og der tilkommer Torsten Settum å fore bevis. Marchus Madsen, Halduor Deellen, Anders Hansen Gieblen, Johannes Gunmundsen på Gieblen, Elling øfre Skieager, Hoffuord Gaarder, Anders Tomble, unge Christopher Ullensager, Østen Gaarder, Toer Skoien, Gulbrand Tingvold, Arne Frøesagger, Ansteen Engeset på sin fader Olle Nøsteliens vegne, Ansten Engeset på sin værfader sl. Michell Engesetts vegne, Tilgode hos: Niels Jerdalen, Christopher Goplen, Laurits Gjørandlien, Olle Bratlien.

124

Guer Christophersdtr Skiehelde, Vang 26.03 1666

(døde i sept. 1664)

x Tommes Andersen Skougstad

Barn.

Anders Tommesen

Gruer? døde 10 uger etter moren

Brønild døde 10 uger etter moren

Overværende barnas morbroder og formønder Knud

Christophersen Heen.

Tilgode hos: Endre Leenne, Michell Nordland, Tommes Bøe, Erich Knudsen Bøe, Tommis Heen, Knud Gundersen Bunde, Iffiier Hoffuerstad, Anders Quall, Peder Berige, Knud Taarstad, Olle Taarstad, Engebret Egge, Gulbrand Kaarstad i Slidre, Siuffuer Strand, Iffuer Frambstad.

Barnets formynder dets bestefader Christopher Heen.

125

Niels Gulbrandsen Skougstad, Varn 27.03 1666

x Ingebore Siffuersdtr

Barn:

Gulbrand Nielsen

Birgete

Anne

Overværernde på de umyndige barns vegne deres fadersøsters mand
Iffiiir Opdall som formynder.

Tilgode hos: Torsten Øen i Leerdallsuigen, Maret Kasse, Hoffuord
Eltoen, Gullich Grouff, hr Joen i Leerdall, Anders Hermundstad,
Endre Leenne, Engebret Øye, Johanes Kiersten.

I boet befindes: Kiøpegods i nedre Hambren nemlig et stykke jord
kaldes Nimaalstei? som regnes for 3 løboell, kiøpebrev datert 20/3
1664.

Den sl. mands odelsgods: 5 løboell og 1 maal i Skougstad som
regnes for tredieparten i Skougstad, tilforhandlet av eldste
brodergren og derved aasetet følger. Tilforhandlet og indbyt i
søndre gaarden Opdall 4 løboell m.b. I Skierffue ødegaard 6
løboell. Er tilsammen 15 løboell 1 maal.

126

Mickell Nielsen Rønne, Slidre 02.04 1666 (døde for 2 år siden,
som var av eldste brodergren)

Barn 1. ekt.:

Sigri Mickelsdtr Lommen

Karen som har forseet seg med løsleiermaal på den gaard Skiehelde

Anne Mickelsdtr

Barn 2. ekt.:

Torre Mickelsdtr

Groe

Tilstede Halduor Lommen på sin qvindes vegne.

Løsøret etter den sl. mand, hans hustrue som til forn var avfalden samt en sønn Engebret Mickelsen som siden ved døden var avfalden, så har 3 mend Gulbrand Melby, Jøger Skammestein og Tollef Hegge lignet og bytt det seg i mellem i mars 1665.

Odelsgods den sl. mands første qvinde Torre Suendsdtr? hadde arvet og eide 2 løboell odelsgods i nedre Dale.

Den sl. mands odelsgods: I Rønne 8 løboell m.b.

Odelsgodset samt 6 løboell leiegods som Knud Melby eier i Rønne tilkommer den eldste datter og hennes arvinger aasetet tilbruks.

127

Niels Knudsen nørdrø Fodnes, Ourdal 06.04 1666 (døde i 1664)

x Sigrì Arnesdtr

Barn:

Karen Nielsdtr

Tilstede barnets faderbroder Olle Knudsen Fodnes.

Gjeld: Effuind Breen.

Stefaderen Engebret Fodens har tatt til seg barnets arvelodd.

Barnets formynder det faderbroder Tord Rudlang.

128

Østen Olsen nørdrø Fodnes, Ourdal 06.04 1666

x Astri Knudsdtr

Barn:

Niels Østensen Strand er død

Erich Nielsen

Anders

Marte

Dorte

Barbra

Biom Østensen Fodnes

Ragnild Stoehe

Tilstede på de umyndige barns vegne deres stefader Guttorm Bøe.

Odelsgods i boet: I Fodnes 5 1/2 løboell 3 stenger som er faderens

odelsgods. Moderens odelsgods er i Anmarchrud 7 1/2 løboell.

129

Erich Olsen søer Foednes, Ourdal 07.04 1666

x Ingebore Gundmundsdr

Barn 1. ekt.:

Olle Erichsen Raagenaas

Laurits Baasem

Engebret Riste

Astri Erichsdr Strand er død

Tarand Effuindsdr

Rangdi Erichsdr Houff er død

Olle Gulbrandsen

Guroe

Groe

Marit

Barn 2. ekt.:

Guroe Erichsdr Raagenaas

Turi Røedlang

Barn 3. ekt.:

Gundmund Erichsen

Halduor

Gjeld: Engebret Olsen nørdrø Foednes, Olle Knudsen nørdrø Foednes. Knud Østensen Foednes, Giertrud Samsonsdr Rudlang, Birgete nørdrø Foednes.

Pantebrev i boet: Pantegods 2 1/2 løboell i Foednes etter brev av

15. 7 ber 1665. 2 1/2 løboell i Foednes er indløst fra Helgie

Suennes. Pantebrev som er utgitt på 5 løboell gods i Follingloe.

Odelsgod den gamle mand har arvet og eide: I hans påboende

gaard Foednes 10 løboell, i Foednes som Østen påbor 2 1/2 løboell

18 stenger, i Hillme 1 løboell.

130

Karen Pedersdr øfre Egge, Gran 28.04 1666 (døde i 1661)

x Anders Pedersen
Barn:
Toesten Andersen
Peder

131

Kiersten Olsdtr øvre Egge, Gran 28.04 1666

x Peder Andersen

Barn:
Niels Pedersen
Olle
Sigri

Tilstede på de umyndige barns vegne deres moderbroder og
formynder Joen Olsen Raasem.

132

Gudbør Siffuersdtr Dellin, Land, 17.05 1666 (døde i 1665)

x Halduor Erichsen

Barn:
Siffuer Halduorsen
Giørønd

Tilstede på de umyndige barns vegne deres moders søstermand og
formynder Anders Lauritsen Tomble.

Tilgode hos: Arne Ommelstad.

Kjøpegods i boet: Et kjøpebrev utstett av Finboe Rasmussen
Enger i Redalen på 1 skind jordegods kaldes Suerslien i Land etter
brev av dato 23/5 1658. Kjøpegods i noerTomble med
underliggende Amboesetter kjøpt av Endre Olsen Baggerud etter
brev av 12/1 1646, som den sl. qvinde har arvet etter sin sl. fader
Siffuer Tomble etter et skiftebrev av dato 5/5 1659.

Den sl. qvindes odelsgods:

Arvet etter sin sl. fader Siffuer Tomble i Baggerud 1 hud m.b.,
Brenden 2 skind m.b., Hougner 4 1/2 skind u.b. etter skiftebrevet av
5/5 1659.

Arvet etter hennes sl. søster Margrette Siffuersdtr i Lier ødegaard
1/2 hud m.b., i Hougner 3 1/2 skind u.b. etter skiftebrev av 1/10
1663.

133

Bendt Mogensen Houg, Land 22.05 1666

x Andbiør Toersdtr

Barn 1. ekt.:

Karen Bendtsdtr x Olle skomager

Barn 2. ekt.:

Elli Bendtsdtr

Gjeld: Olluf lille Lumbsdallen.

Barnets verge Olle nørdre Lombsdalen

TURKJØRING

på inn- og utland
utføres med de mest moderne og
komfortable busser
Godstransport - rimelig, sikker og hurtig

Kontakt oss om Deres transportbehov

Nye spørsmål

Spørsmål nr. 289.

1. Hvem var foreldrene til Daniel Pedersen Tandberg f. ca. 1623/1633 død 1701? I følge en artikkel i Vestoppland slekthistorielags tidsskrift nr. 3-94 skulle han være sønn av Peder Arvesen Alfstad f. ca. 1584. Men dette stemmer vel ikke?

2. Daniel Hansen Evenrud f. ca. 1648 og død 1725, men hvor var han i manntallet for 1666? Kan det være den Daniel Hansen som var 11 år og tjenestegutt på Tømmerhol og altså hos morfaren? Såvidt jeg kan se er det ellers ingen annen Daniel Hansen på Toten i 1666 i passende alder.

3. Jørgen Olsen Hveem f. ca. 1619 og bodde på Hveem i 1665. Stemmer det at han var fra Tømmerhol og var han i så fall sønn av Oluf Paulsen Tømmerhol og NN Jørgensdr. f. Tømmerhol?

4. Hvem var Beret Hågensdr. gift med Jens Gulbrandsen Heggerud som det var skifte etter i 1757.

5. Elling Andersen Jerstad f. ca. 1647 død 1728, men hvor var han fra? Han er ikke nevnt på Toten i 1666, men jeg fant en Elling Andersen i passende alder på Egge i Brandbu i 1664 og 1665 henholdsvis 19 og 20 år Kan dette være den senere Elling Andersen Jerstad?

Med hilsen Svein Arnold Bjørndal,
Nordlysvn. 33, 0489 Oslo.

Spørsmål nr. 290.

Stamfaren for slekta på Omondgard (Amundgard) i Lesja er Erik Olsen som bygsla garden 1631/32. Han bygde kverndam i elva Jora eit par kilometer frå garden og var lagrettesmann i 1656. Fyrste kona hans heitte Ambjørg Engebretsdtr. og det er meint at ho var av den gamle slekta på garden. Andre kona var Ågot Olufsdtr. frå Øy i

Vågå. Men kvar var Erik Olsen frå? Var han frå grannebygda Dovre? Det er same slekta som sit på garden i dag. Han som hadde garden for var Elland Sjogurdson og etter han og sonene lever det enda att historier i bygda, men alle i denne huslyden vart borte frå garden og det er grunnar til å seia at dei drog over fjellet til Vågå og kom til garden Råstad. Truleg finst det etterslekt. Kanskje var det i alt åtte gutar i dette bonlaget nemleg: Torkild, Hans, Tore, Tosten, Peder, Tor, John og Trond. Trond er nemnd i året 1628. Har nokon av lesarane tankar kring desse folka, så er det av interesse å få høyre dei.

Med helsing Arne Amundgård,
2846 Bøverbru.

Spørsmål nr. 291.

Er det noen som kjenner fornavn og data for en herre ved navn Baumann som etter tradisjonen skal ha vært kontorist hos amtmann Laurits Weidemann på Stenberg noen tid mellom 1821 og 1851. En liten haug på jorden nord for husa på garden kalles fremdeles Baumannslunden og bakgrunnen for dette navnet skal være at en av frøkene Weidemann skal ha hatt stevnemøter på dette stedet med herr Baumann. Tradisjonen sier også at de satt på en benk der da amtmannen kom ruslende forbi og fikk se det hele. Amtmannen skal etter tradisjonen ikke ha likt forholdet mellom kontoristen og hans egen datter. Og antagelig måtte kontoristen slutte, mens frk. Weidemann ofte seinere gikk tur til stedet der benken stod og bevarte Baumann i sitt minne. Det har vært lett ganske mye etter herr Baumann, men en har ikke funnet ham. Kanskje noen av leserne kan hjelpe til med å identifisere denne personen?

Med hilsen Arne Amundgård,
2846 Bøverbru.

Spørsmål nr. 292

Min oldefar kom fra Herseth gård i Gaupen i Ringsaker. Jeg skulle gjerne vite mer om ham og hans familie. Navnet hans var Andreas (Andersen) Herseth og han reiste til Minnesota i 1860-åra. Han ble født i 1838 av foreldre Anders Pedersen Herseth f. 1806 og hustru Marte Olsdatter f. 2. september 1804 i Vardal. Andreas hadde en bror Peder f. 1833 og en annen bror Gulbrand f. 1843 og de ble boende i Norge. Han hadde også en bror Anders f. 1835 som dro til Amerika. Andreas Herseth ble gift med Beate Larsen Haugen f. 1853 død 1909. De fikk sju barn og bestefar min, Adolph Herseth, var en av dem. Andreas døde i 1924 i Hitterdal, Minnesota. Han hadde en pen farm der og broren Anders arbeidet hos ham. Anders ble aldri gift. De hadde også en søster Oline (1836-1891) som ble gift med Paul Todderud (1837-1881). En er takknemlig for all den informasjon som kan skaffes om disse folka.

**Med hilsen Ms. Marie Kenote, 127 Sunnrise Terrace,
Cedar Grove, NJ 07009, USA.**

Spørsmål nr. 293

Hvem var Pernille Nielsdatter, mor til knivmaker Andreas Martinsen Fløtsveen f. 17.12.1841 på Sedalseie i Søndre Land? og døpt 16.1.1842. Faddere var: Johan Thomasen Kronborg qv, Lars Olsen Aadnæs, Mari Hansdtr. ibid., Hans Ødegaard. Hans far var klokkemaker og smed Martin Nielsen Sivesind f. 12.2.1819 i Vestre Toten, død 1892. Foreldrene til Andreas er ikke funnet gift hverken på Toten, i Land eller Biri, men det står ingenting i kirkeboka om at han var uekte. Martin Nielsen Sivesind står imidlertid oppført med to andre giftermål på Toten, det første i 1854 og det andre i 1873. - Jeg har lett i lengre tid for å finne en Pernille Nielsdtr. som kunne passe og har da funnet *en* Pernille f. 13.4.1817 på Harstadeie i Land (Torpa), døpt 21.6.1817 i Lunde kirke. Foreldre var Niels Hansen og Gjertrud Pedersdtr. Konf. 2.12.1832 i Segaaard kirke, bopel Ambjør i Snertingdal, gift i øvre

kirke 26.3.1843 med Halvor Hansen på Kind i Land (24 år), far Hans Mikkelsen. Jeg har funnet 2 barn: Nicoline f. 23.11.1843 i Vingereie, Agnete f. 9.11.1846. - - Er denne Pernille Nielsdtr. mor til Andreas Fløtsveen?

**Med hilsen Ragnhild Stenseng, Breiskallvegen 29,
2834 Hunndalen, telef. 61188118**

Spørsmål nr. 294

Er det noen som har opplysninger om mine oldeforeldre, fra Kolbu i Østre Toten, Haaken Johansen Ulsrudbakken (1858-1940) og Karoline Evensdtr., Lundstuen (1857-1927?). De kom til Snertingdal litt etter 1900 og tok da Tomter-navnet. Karolines bror var nemlig gardbruker på Nordre Tomter. Han het Mathias Evensen (1858-1914) og overtok garden etter sin onkel, Mathias Mikkelsen Tomter (tidligere Grøterud) født på Karsrud i Vestre Toten 1814. Haaken Johansens far var Johan Krabymoens. Karolines foreldre var Even og Karen Lundstuen. Haaken og Karoline hadde 6 barn: Emilie (1879-1957) gift Svenskerud, Marie (1882-1969) gm Karl Hermandrud, Hans (1885-1962), min bestefar. Kristian (døde ung), Marie (1892-1923?) gm Petter Ensrud (utvandret til Canada) og Kristian (1895-1984) småbruker i Snertingdal. Kan noen hjelpe meg med ytterligere opplysninger, det ville jeg være takknemlig for.

**Med hilsen Hans Tomter, Snertingdalsvn. 2101
2626 Snertingdal**

Spørsmål nr. 295

Hvor kom Mons Andersen og Marit Olsdatter fra da de kom til Land i 1805/07 med sønnen Anders f. ca. 1805? Deres neste barn Anne, er døpt 25. desember 1807 i Kind kirke i Torpa. Det er ting som tyder på at de kan være fra Hallingdal, men det kan også tenkes at de kom fra andre steder.

**Med hilsen Birger Olsen
2863 Odnes**

Spørsmål nr. 296

Jeg søker opplysninger om Carl Andreas Hansen (1805-1872) min tippoldefar. Han var sogneprest i Vang i Valdres (1845-1866) og gift med Marie Dorothea Wølner f. 1807. Jeg vet en del om disse personene og har tre spørsmål om dem:

1. Hva het deres 9 barn, når og hvor ble de født?
2. Hvor ble prestekona født?
3. Hva het garden i Østre Toten som presten kjøpte i 1867?

Takk og hilsen fra Terje Wølner-Hanssen i Dusseldorf i Tyskland. Fax: 0049-2102-475800.

Svar:

Spørreeren har sannsynligvis lest det som står om presten i «Gardar og slekter i Vang (i Valdres) A» av Anders Frøholm s. 546, men vi tar det nå med likevel:

CARL ANDREAS HANSEN f. 1805 frå Vestfossen i Eiker, cand. theol 1830, pers. kap. i Stokke 1831, sokneprest i Suldal 1837 og i Vang frå 1845, til han laut søke avskil for skuld alkoholbruk, kjøpte ein liten gard på Toten. Ein bra prest og gardbrukar, som gjorde mykje for å få gode skular i bygda. G. m. Marie Dorothea Wølner frå Drammen f. 1807. 3 av 9 bom f. i Vang. - Kanskje noen av leserne har flere opplysninger om denne familien?

Redaksjonen.

LAGSNYTT

Møter Gjøvik/Toten

9. januar: Jon Feiring

6. februar: Per Braastad

6. mars: Per. O. Sandberg

3. april: Bjørn Herberg

Onsd. 30. april: Per Ole Rønning

Årsmøte i Vestoppland **Slektshistorielag**

**Blir på Valdres Folkemuseum, Fagernes søndag 16.
februar 1997 fra kl. 13.00.**

Avsett dagen allerede nå, og vel møtt på Fagernes!

Lagsnytt fra Valdres

Møtene i 1. halvår av 1997 blir som før holdt på Studiesentret, Valdres Folkemuseum. Møtedager er andre mandag i hver måned og datoene blir:

13. januar - 10. februar - 10. mars og 14. april.

Årsmøtet for lokallaget blir satt til 13. januar kl. 19.00.

Av aktiviteter i vårhalvåret vil det bli kurs i slektsgransking som i fjor over 10 kvelder. Kursleder blir også i år, Mona Dalen. Annonse om tidspunkt kommer i lokalavisen. Vel møtt til møter og kurs!

LOKALAVDELINGENE

I VESTOPPLAND

SLEKTHISTORIELAG

Gjøvik/Toten:

Styret består av Anne Ma Hasselknippe, Frank Solbakken, Fredrik Dyhren, Terje Tandsether og Rune Allander (vara). Det er medlemsmøter på Gjøvik bibliotek den første torsdagen i månedene september - mai kl. 18.30-21.30. Først er det kåseri/foredrag, så eventuelle spørsmål og kommentarer og dernest private granskinger. Avdelingen har ca. 120 medlemmer.

Land:

Styret består av. Sigmund Rosenberg (formann), Arve O. Gjeile (sekretær), Robert Jørgensen (kasserer), Magnar Rustestuen (styremedlem) og Bodil Smeby (revisor). Det er møter på Lands museum den siste mandagen i hver måned mellom september og april mellom 19 og 21. Avdelingen har ca. 30 medlemmer.

Valdres:

Formann er Eli Staxrud Brenna, sekretær Eli Sælid og kasserer Harald Rolandsgard. Det er møter på Valdres Folkemuseum 2. mandag i månedene september - mai. Avdelingen har ca. 25 medlemmer.

Hadeland:

Formann er Hans M. Næss, styremedlemmer Kjell Henrik Myhre og Gunvor Hilden. Medlemsmøter på biblioteket ved Gran ungdomsskole den 2. tirsdagen i måneden og i drengestua ved Jevnaker prestegard den 3. tirsdagen i hver måned mellom september og mai. Avdelingen har ca. 50 medlemmer.

Register for 1996

Amerika. 209. 210. 213. 255. 288.

Boka om Land, III. 296.

Brateng, Christopher Olsen fra Biridalen. 58.

Per Braastad:

- Rettelser og tilføyelser til ættetavler i «Slekten Oudenstad». 23.
- Peder Pedersen Colding. 269.

Mona Dahlen:

- Jakt på forfedre. 297.

Dok-senteret på Kapp. 291.

Jon Feiring:

- Om garden Steig i Biri 1641-1995. 292.

Fredrik Dyhren:

- Kompelien i Land. 5.

Fårlund, søndre. 205 og østre. 128

Genealogen (medlemsblad). 126.

Gjestgivervirksomhet på Granavollen. 114. 117.

Granavollen. 114. 117.

Hassel, Christian Henriksen. 16.

Hobrenna i Ringsaker 1740. 275.

Hveem i Østre Toten. 35.

Hvem forsker hva? 127.

Høgloft i Hedalen. 183.

Reidun Høllen:

- Om Peder Pedersen Colding og litt til. 269.

Einar Jakobsen:

- Tilbakeblikk. 50.

Kirke, Grymyr. 204

«Jevnaker i USA. 290

«Østsinni. 63.

«Ås i Vestre Toten. 112.

Kompelien i Land. 5.

Torstein Kvale:

- Christian Henriksen Hassel. 16.

Lagsnytt. 77. 145. 238. 315.

Lodin-slekta fra Land. 98. 180. 245.

Lokalavdelingene. 79. 159. 239.

Nils Lundberg:

- Kommentar til art. om gjestgivervirksomhet. 117

Tollef Møller. 263.

Herman Nettum:

- En slekthistorie fra Amerika. 255.
- Slekta på Ramstad i Østre Toten. 273.
- Slekta på Søndre Fårlund. 205.
- Slekta på Østre Fårlund. 128.
- Slekt og slektskapsforhold på Hveem i Østre Toten. 35.

Nordaker i Aurdal, en gard med rike tradisjoner. 119.

Terje Nordraak:

-Tollef Møller. 263.

Onsrud i Snertingdal. 46.

Oudenstad i Snertingdal. 23.

Ramstad i Østre Toten. 273.

Skifter. 66. 131. 225. 271. 275. 300.

Skumsrud i Biri. 85. 165.

Frank Solbakken:

- Onsrud i Snertingdal. 46.

Spørsmål og svar. 73. 137. 232. 310.

Steig i Biri. 292.

Terje Tandsether:

- Et skifte på Hobrenna i Ringsaker 1740. 275.

- Skumsrud i Biri. 85. 165.

Totenlaget i Amerika. 209.

Utvandrerhistorie. 285.

Vedtekter. 156.

Ole Arild Vesthaaen:

- Høgloft i Hedalen. 183.

Leif A. Wien:

- Østsinni kirke. 63.

Svein-Erik Ødegaard:

- Lodin-slekta fra Land. 98. 245.

Årsmøtet 1996. 146.

NÆRMESTE- POSTKASSE- BANKEN...

Betale regninger? For ganske enkelt på konto-
nummeret og skriv under på giroen før du
legger den i svarkonvoluten.

Denne tar du med deg når du drar
på jobben, eller når du går kvelds-
turen med bikkja, og putter den i
postkassa. Vi er aldri lenger unna
enn nærmeste postkasse når du bruker
brevgiro, og åpningstidene blir ikke
noe å bry seg om!

Med
brevgiro hos
oss legger du
gjeldsbekræftelse i en
ynlig adressert og frankert
konvolutt som du leverer/bender
til oss. Vi betrorer overføringen, og
VI GJØR DET GRATIS – til og med
portoen på brevgiroen betaler vi!

Totens

Sparebank

-du har oss i lomma

STRØMFYRING

Billig og lettvint
Vedlikeholdsvennlig
Miljøvennlig

HADELAND ENERGIVERK

Hovedkontor på Jaren - Tlf. 61 32 73 00

GRAN
HANDELSSENTER

ønsker deg velkommen!
Vi kan tilby:
70 forretninger innen de
fleste bransjer, samlet på
ett sted ved RV 4 mellom
Oslo og Gjøvik

- * 2 kjøpesentre
(Smietorget og
Granstunet)
- * Bank/post
- * Jernbane
- * Rutebilstasjon
- * Vinmonopol
- * Helsesenter
- * Apotek
m.m.

800 parkeringsplasser uten avgift!

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS-
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

GRAN SPAREBANK

2770 JÅREN — TELEFON 61 32 80 00

SPAREBANKEN

JEVNAKER
LUNNER